

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

Entered as Second-Class Matter December 12th, 1923 at the Post Office at Cleveland, Ohio. Under the Act of August 24, 1912. Accepted for Mailing at Special rate of Postage Provided for in Section 1106, Act of October 3rd, 1917. Authorized on May 22nd, 1918.

Štev. 38 — No. 38

CLEVELAND, O., 23. SEPTEMBRA (SEPTEMBER), 1930

LETO (VOLUME) XVI.

CLEVELANDSKE NOVICE

—Naša slovenska mladina v Clevelandu vedno bolj napreduje glede izobrazbe in solanja. Te dni se je podalo 24 naših dijakov ter dijakinj na razne univerze ter višje učne zavode v svrhu dosege svojega solanja. Mnogi izmed teh spadajo k naši K. S. K. Jednoti. Imena teh nadebudnih višješolcev so: John Seliskar, Edward Kovacic in Frank Zakrajšek, vpisani kot slušatelji John Carroll univerze. Ralph Butala, James Seliskar in Julia S. Mramor obiskujejo Western Reserve univerzo. Josephine Modic, Miami univerzo. Lodi Mandel, Ohio Northern univerzo. Helen Knaus, Vera Candon, August Urunkar, Ed Blatnik in Victor Suhadolnik, Ohio State univerzo. Elinor Karlinger, Dorothy Lach, Julia Možina, Elizabeth Seliskar, Notre Dame College. Ed Perko, državno univerzo v Wisconsin. Anthony Garbas, Louisville Dental College. John Schneller, Joseph Strauss in Anthony Anzlovor, Notre Dame univerzo v Indiani. Fred Makovec in Louis Zele, Chicago Osteopathic College. Mnogo uspeha!

Smrtna kosa: Umrla je v ponedeljek, dne 15. septembra, v mestni bolnici Mary Znidaršič, rojena Lavrič. Doma je bila iz Starega trga pri Ložu in je bivala tu 27 let. Bila je soproga dobro poznanega krojača John Znidaršiča iz 60. ceste. Poleg soproga zapušča tri sinove, enega brata in dve sestre. Bila je članica društva Srca Jezusovega. — V sredo večer, dne 17. septembra, je preminul Pavel Mohorčič, 1043 E. 70th St., star 62 let, samec. Tu zapušča sestro. Doma je bil iz vasi Hrušica, fara Hrenovnice na Notranjskem, kjer zapušča enega brata. V Clevelandu je bival 25 let. — Po daljši bolezni je umrl John Špelko, star 28 let, rojen v Clevelandu. Tu zapušča mater, tri sestre, Amalijo Krall, Frances in Margaret, dva brata, Antona in Franka. Njegova mati lastuje znani prostor za izlete in piknike v Euclid, O. Naj v miru počivajo.

—Mr. Viktor Knaus, sin Mr. in Mrs. Jernej Knaus, 1052 E. 62d St., je odpotoval v Maryland, kjer postane principal ali vodja višje šole. Mr. Viktor Knaus je bil prej zaposlen pri "Ameriški Domovini." Svoje čase je poučeval v Mississippi. Na napredku mlademu Mr. Knausu iskreno čestitamo.

—Naš sosed Frank Suhadolnik, lastnik prodajalne obuvale, je dobil letos prvo nagrado, kar se tiče lepega domačega vrtnarstva. Časopis "The Plain Dealer" razpiše vsako leto lepe nagrade za one, ki se potrudijo, da imajo lep domač vrt okoli hiše. Izmed 409 kontestantov, ki so se letos priglasili radi lepote svojih vrtov, je bil tudi Mr. Frank Suhadolnik, ki ima svojo prijazno domačijo na Chardon Rd., prav na vrhu hribočka. Dobil je prvo nagrado v znesku \$100, ker ima najlepši vrt v Clevelandu. Čestitamo!

—Dvor Baraga št. 1317, Kat. Borštinarjev, kamor spada tudi mnogo članov naše Jednote, je izvolil sledeči novi odbor za le-

VAŽNO IMENOVANJE

ZENEVA, 17. septembra.—Frank B. Kellogg, bivši državni tajnik Zedinjenih držav, ki je sodeloval pri sestavi protivojnega pakta, ki nosi njegovo ime, je bil danes od zbornice Lige narodov imenovan članom svetovnega sodišča. Kellogg je dovršil neizpolnjeni termin Charles E. Hughesa, ki je pred časom zayzel mesto predsednika najvišjega sodišča Zedinjenih držav.

Kellogg bo eden izmed 11 sodnikov in štirih pomožnih sodnikov trajnega sodišča mednarodne justice. Vsi sodniki so izvoljeni od zbornice Lige narodov za dobo devetih let. Med pomožnimi sodniki je tudi en Jugoslovian, Mihael Jovanović.

POGUMNA MATI

Charden, O., 17. septembra.—Mrs. Alvin Bosley se je nahajala pri večerji, ko je pogrešila svojega 18 mesečnega starega otroka. Sluteč nevarnost je hitela ven in videla, kako je otrok padel v vodnjak. Takoj je skočila za njim. V vodnjaku je bilo pet čevljev visoko vode. Držala je otroka s rokama navzgor in kričala, dokler ni prišla pomoč. Mrs. Bosley je zbolela radi razburjenosti.

PHILIP F. LA FOLLETTE ZMAGAL

Milwaukee, 16. septembra.—"The Milwaukee Sentinel," odločen zagovornik administracije gubernerja Kohlerja, je nočjo priznal, da je v današnjih republikanskih primarnih volitvah dobil kandidaturu za gubernerja Philip F. La Follette, najmlajši sin pokojnega senatorja Roberta La Follette.

NAŠ GLAVNI PREDSEDNIK TA TEDEN ODSOTEN

Na poziv škofijskega odbora clevelandske škofije, da bi bila tudi naša K. S. K. Jednota zastopana na šestem, narodnem evharističnem kongresu v Omaha, Neb., se je temu vabilu odzval brat Anton Grdina, glavni Jednotin predsednik ter odpotoval z drugimi udeleženci večeraj jutraj (22. septembra) ob 9. uri. Praznovanje kongresa se bo vršilo tri dni: 23., 24. in 25. septembra v Omaha, Neb., z velikimi slavnostmi.

to 1931: Frank Perme, nadborštinar; Alojz Pečjak, podborštinar; Charles Baznik, finančni tajnik; Math Baznik, zapisnikar; Martin Dulc, blagajnik; Alojz Zakrajšek, bivši podborštinar. Nadzorniki: Ivan Zupan, John Kikel, Henry Opaček. Delegat, John Kočevar in Ernest Kobe. Duhovni vodja, Rev. J. B. Ponikvar. Vratar Jos. Laurich. Spreveditelj, Louis Erste in Franc Fabjan. Zastavonoša, Frank Krnc. Društvo se bo 12. oktobra korporativno udeležilo Baragove stoletnice, ki jo priredijo skupne slovenske fаре v Clevelandu.

—Mrs. Anica Grill, soproga slovenskega odvetnika in urednika "Enakopravnosti," je dne 18. t. m. povila prvorojenčka—krepkega sina. Naše iskrene čestitke!

Oklic vsem clevelandskim Jugoslovonom.

Dragi rojaki in rojakinje:

Zadnji tržaški proces, pri kojem so bili štirje Slovenci obsojeni v smrt in tudi ustreljeni in pri katerem je bilo številno domoljubnih Slovencev obsojenih v večletno ječo, je prešnil ves civiliziran svet. Vse se zgraža nad krutim početjem fašistov napram zatiranim primorskim Slovincem. Tudi naša ameriška Jugoslavija je začela dvigati svoj ogorčeni glas. V Chicagu, Ill. se je vršil minulo nedeljo velik narodni protestni shod; istega pripravljajo v New Yorku živeči Jugoslovani, tako tudi zavedni rojaki v Milwaukee, Wis.

Zadnjo sredo je Jugoslovanski klub v Clevelandu na svojem posvetovalnem sestanku ob navzočnosti predstavnikov našega slovenskega, hrvatskega in srbskega naroda, živečega v naši veliki metropoli soglasno določil v najkrajšem času prirediti

VELIK JUGOSLOVANSKI PROTESTNI SHOD

Tozadevni odbor je torej določil, da se vrši ta shod prihodnjo nedeljo, dne 28. septembra ob 1:30 popoldne v avditoriju Slovenskega Narodnega Doma na St. Clair Ave.

Nastopilo bo več izbornih slovenskih, hrvatskih, srbskih in tudi angleških govornikov. Tako bo pri tej priliki prečitana tudi protestna resolucija, katero se bo odposlalo na pristojna mesta in isto objavilo v vplivnih angleških listih.

Vsak zaveden in domoljuben Slovenec, Hrvat in Srbin naj se gotovo udeleži tega važnega shoda! Vstopnina prost.

PRVI DAN TRŽASKEGA PROCESA

Neposredno pred procesom — Izjemno stanje v Trstu — Petsto Slovencev aretiranih Ljubljanski "Slovenec" z dne 2. septembra piše:

Trst mrgoli fašistične milice, karabinerjev in drugih policistov, kakor tudi detektivov; iz Rima je pršla "specijalizirana policija." Soditi po ogromnem vojaškem in policijskem aparatu, se nahaja Trst v izjemnem stanju. Vsi Slovani kakor tudi italijanski protifašistični elementi so pod strogim nadzorom.

Policija je te dni v Trstu in okolici aretirala okoli 500 ljudi zaradi varnostnih razlogov: odpeljali so jih večinoma v koprsko zapore. Med drugimi sta zaprt zdravnik dr. Just Pertot in zasebni uradnik Hinko Pertot iz Barkovelj.

Jugoslovanski in francoski konzulat sta močno zastražena. Kdo je general Cristini?

Cristini, predsednik prekega sode, je rojen 14. junija, 1893 v Guardiagrele v okraju Chieti v vojski je bil bersaljerjski častnik, je bil trikrat ranjen in ima medaljo. Ko se je začela fašistična akcija, je bil Cristini eden najbolj vnetih akcionarjev, oziroma skadristov v svojem okraju in se je udeleževal nešteti fašističnih oboroženih akcij in ekspedicij proti nefašistom. V Napolju in Rimu se je odlikoval kot vodja fašističnih krdel iz abruških hribov. Zdaj je poslanec za Abruzzo in Molise. General je postal kot fašistični miličnik; ni ne vojak po poklicu, ne pravnik. Odlikoval se je po fašistični strogoosti, kakor pravijo italijanski listi, v procesu zoper Gortana in tovariše in upajo, da bo tudi v tem procesu krivce zadel z vso neizprosno "rimske pravice." (Piccolo) od 31. avgusta.

Izjemno sodišče (Tribunale speciale) je bilo ustanovljeno novembra, 1926, to je po zad-

razsodbi pojavijo novi elementi, na podlagi katerih je mogoče dokazati nedolžnost obsojenca, je dovoljena prošnja na predsednika izrednega sodišča za revizijo. Torej tudi v tem primeru odloča zopet izredno sodišče.

Dovoljena je nadalje prošnja na kralja za pomilostitev. Toda prošnjo odpravi na kraljevi dvor poveljnik armadnega zbora v kraju, kjer se proces vrši, lahko pa jo tudi že on zavrne in je sploh ne odpošlje naprej. To se je zgodilo v Gortanovem slučaju. Poleg tega se razsodba izvrši v teku 48 ur, čeprav je bila morda vložena prošnja za pomilostitev; edino izjemno sodišče lahko po svoji uvidenosti odloži eksekucijo.

Velika sodnijska dvorana Proces proti Slovincem, obtoženih raznih terorističnih atentatov in pa namere, da abi odtrgali dele italijanskega teritorija v korist tuji državi, se vrši v

njem atentatu na Mussolinija. Tedaj je bila zopet uvedena v italijansko zakonodajo smrtna kazen in sicer za napade na Mussolinija, kralja in proti državnim varnostim. V to vrsto prestopkov spadajo tudi dejanja, katerih so obtoženi Slovenci. Obtožnica navaja, da so imeli zločini, ki so jih Slovenci baje zagrešili, namen odcepiti Primorsko od državnega ozemlja. Za ta zločin predvideva zakon od 25. novembra, 1926 smrtno kazen.

Postopek pred izjemnim sodiščem je vojaški in sicer poostren s predpisi, ki veljajo za vojni čas. Postopanje je torej sumarično. Sodišče sestavlja predsednik in pet prisodnikov, ki morajo biti vsi milični častniki; dodeljen jim je "civilni poročevalec," ki pa nima pravice do glasovanja. Preiskavo vodi najprej policija, ta izroči zadevo izjemnemu sodniku, ki zadevo preišče in sestavi obtožnico. Obravnave se vršijo navadno v Rimu. Kadar pa gre za težje zločine, se sodišče preseli v kraj, kjer se je dejanje izvršilo.

Obtoženec sme imeti samo enega zagovornika. Pri tem procesu so vsi zagovorniki imenovani uradno; nekateri obtoženci so si sami izbrali zagovornika, toda ti se niso upali sprejeti obrambe, dokler jih ni predsednik uradno imenoval. Proti razsodbi izrednega sodišča ni priziva. Edino če se po

RAZNE KRATKE VESTI

—V naselbini Blakeburn, B. C. (Kanada), se je v nekem premogovniku nedavno pripetila velika razstrelba, ki je zahtevala 47 človeških žrtve; med temi je bilo največ Slovanov. Med njimi so bili tudi štirje Slovenci, in sicer: Frank Jerovšek, Frank Plut, Josip Nagode in John Vidoš.

—Pred nekaj dnevi so na slovesen način obesili v zvonik Riverside cerkve v New Yorku največji zvon v Ameriki. Ta orjak tehta 4.500 funtov in je bil dvignjen 360 čevljev visoko. Zvon je kupil znani milijonar J. D. Rockefeller ml. v spomin na svojo pokojno mater.

—Letos pohaja v javne šole v New Yorku 1.200.000 učenec. V svrhu vzdrževanja teh šol bo mesto izdalo \$171.000.000, kar znaša povprečno na vsakega učenca \$141 letno. Samo učiteljska plača bo znašala okrog \$110.000.000, za šolske knjige se je pa izdalo poldrugi milijon dolarjev.

—V Elizabeth, N. J., je bil dne 19. septembra pri pogonu na neko zakotno pivovarno od gangsterjev ustreljen 44-letni zvezni prohibicijski agent John G. Fienelli; morilci so pravčasno odnesli svoje pete.

—Bivši policijski ravnatelj mesta Canton, O., E. E. Curtis je bil vsled kršitve prohibicijske postavbe obsojen v dveletno ječo v Atlanta, Ga., in v plačilo \$4.000 globe.

—Ze priletni bogataš Fred W. Fitch v Des Moines, Ia., je v svoji oporoki zapustil 1.000 akrov obsežno zemljišče v državi Wisconsin, kjer bo postavljen dom za onemogle ter zastarele brivce.

—V nekem zgorelem kupu sene v Rosseau, Minn., so 19. septembra našli zgorele ostanke trupla 24-letne Ane Wold, ki je izginila z doma še zadnji mesec. Nesrečnica bi imela kmalu poroditi. O zločincih še ni sledu.

—Na ljudskih šolah v Sandusky, O., je zastavkalo 250 učenecv zamorskega plemena. Mladi stavkarji zahtevajo enakopravnost z drugimi šolarji.

—V Chillicothe, Tex., sta se dne 19. septembra strica šest otrok umrlih starišev vsled tega sprla, kdo bo prevzel varstvo teh sirot. Obdelovala sta se z nožmi toliko časa, da sta oba na mestu izkrvavela.

—Stanje velike prijateljice in zagovornice premarjev, matere Jones, ki je nevarno bolana v neki bolnišnici v Washingtonu, se je jelo zopetboljšati. "Mother" Jones je obhajala letos 5. maja svojo 100-letnico.

—V Elizabeth, N. J., so prohibicijski agentje dne 18. septembra v cestni kanal iztočili 200.000 galon zaplenjene pive.

—V Manhattan, Nev., so nedavno našli na veliko žilo zlata. Geolozi trdijo, da je ono zlato polje vredno več milijonov dolarjev.

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Novi grobovi. Na Ježici je umrla Roza Ahlin, hči gostilničarja na Tavčarjevem dvoru. Zadel jo je najbrž mrtvoud. Zvečer opolnoči je še ribala sobo in pospravljala, jutraj pa so jo našli mrtvo poleg postelje. — V Hrastniku je umrla dne 31. avgusta v visoki starosti 80 let gospa Alojzija Drnovšek, mati primarija v mariborski splošni bolnišnici dr. Janka Drnovška. Pokojnica je bila plemenita duša ter je radi svoje ljubeznjivosti in dobrotljivosti uživala vsesplošno spoštovanje. — Msgr. Stanka Premrla, ravnatelja stolnega kora v Ljubljani, in njegove svojce je zadela težka izguba. Dne 30. avgusta mu je v št. Vidu pri Vipavi umrla vdana v božjo voljo njegova mati, gospa Kristina Premrl, plemenita krščanska mati.

Smrt pri avtomobilu. Dne 30. avgusta zvečer se je peljal znani trgovec in posestnik g. Milan Končina iz Stične s svojim avtomobilom sam s trgovskega opravka v Velikih Lesah pri Krki domov v Stično. Okrog pol 23. pa so prebivalci iz Gorenje vasi in fantje iz okoliških vasi, ki so prihajali iz Mlajave, čuli nepretrgano signaliziranje avtomobilske hupe. Ker hupa ni pojenjala, so šli pogledat, če se je morda pripetila kaka nesreča. Približno 1 km pred Gorenjo vasio so našli tik ob lesti v detelji prevrnen avtomobil s prižganimi lučmi, čigar hupa je še vedno tulila. Vzdigili so voz in potegnili izpod njega nezavestnega Milana Končina. Hitro so obvestili zdravnika, medtem pa poskušali z umetnim dihanjem obuditi ponesrečenca. Kmalu je dospel tudi zdravnik in nadaljeval z umetnim dihanjem. Vendar se mu ni posrečilo obuditi ponesrečenca, nakar so ga prepeljali na dom in položili na mrtvašnico. Kako se je zgodila nesreča ni znano. Mogoče je radi prahu zavozil na rob ceste, kjer se mu je avto prevrnil. Končina je padel pod voz, volan z gumbom za signal ga je pa pritisnil za grlo in tiščal ob tla. Tako se je Končina najbrže zadušil. Sicer je pa verjetno, da je pri padcu dobil še notranje poškodbe, ki so povzročile, da je nastopila smrt. Rajni Končina je bil ugleden trgovec. Bil je več let vdovec ter zapušča še nedoletnega sinčka, katerega je zelo ljubil.

Smrt in pogreb vzornega fant. V Vojniku pri Celju je dne 27. avgusta umrl Janko Sopor, sin organista g. Soporja v Vojniku, v starosti 16 let. Janko je s prav dobrim uspehom dovršil vojniško meščansko šolo, a pravo vzgojo je poleg one v vzornem svojem domu prejemal še v katoliških organizacijah.

Višnja gora. Smrt nam je zopet ugrabila mlado življenje. V prezgodnji grob je legel komaj 23-letni Alojzij Jančar iz ugledne Skočnekeve hiše v Dragi. Od vajkov menda je spomladi prinesel kal zavratne bolezni, ki mu je po kratkem bolehanju pretrgala nit življenja.

(Dalje na 3. strani).

DRUŠTVENA NAZNANILA

VABILO NA SEJO

Iz urada predsednika Zveze društev KSKJ v Minnesoti.

Eveleth, Minn.—Tem potom naznanjam vsem društvom, ki so združena v minnesotski federaciji, da se bo vršila prihodnja seja te Zveze v Eveleth City Auditorium v nedeljo, dne 28. septembra, 1930, ob dveh popoldne.

Vsa društva te Zveze so tem potom prošena, da pošljejo polno število zastopnikov. Te seje so velikega pomena za našo veliko in slavno Jednoto in za napredek društev, ker s tem imamo priliko, da drug drugega spoznamo ter da drug drugemu podamo svoje ideje.

Ker je bila želja zastopnikov pri zadnji seji na Aurori, Minn., da bi se kaj malega preskrbelo pri tej seji na Evelethu, zato je društvo sv. Cirila in Metoda, št. 59, na svoji seji razmotrivalo in sklenilo malo pogostiti zastopnike brezplačno. Zatorej društva, na noge, ter pošljite polnoštevilo svoje delegate, ker ne bo nikomur žal, ki se bo udeležil te seje.

Obenem tudi vabimo vse bivše delegate in delegatinje, da se udeležijo te seje ter nam podajo svoje poročilo na tej seji. Se enkrat vam kličem, da pričakujemo polnoštevilo udeležbo in upamo, da ne boste razočarali članov in članice društva sv. Cirila in Metoda, ki vam bodo pripravili razne dobrote, katere bi se morda morale stran vreči, če vas ne bo. — Bratski pozdrav!

Louis Govze, predsednik.

VABILO NA PLESNO VESELICO

Iz urada društva sv. Jožefa, št. 103, Milwaukee, Wis.

Tem potom naznanjam vsem članom in članicam našega društva sklep zadnje seje, da priredimo plesno veselico v korist društvene blagajne in sicer v soboto, dne 27. septembra ob 7. uri zvečer v T. Kraljevi dvorani na 5101 Sherman St., West Allis. Torej ste vabljeno prošeni, da se polnoštevilo udeležite omenjene prireditve.

Nadalje je bilo sklenjeno, da bo na prvo soboto v mesecu, to je dne 4. oktobra, zabavni večer za vse člane in članice in njih družine v cerkveni dvorani v West Allis. Torej ste prošeni, da pridete tudi na ta zabavni večer in pripeljite seboj svoje družine, da se bolj spoznamo med seboj. Vstopnina bo prosta.

S sobrskimi pozdravi do vsega članstva naše Jednote,

Louis Sekula, tajnik.

NAZNANILO

članstvu društva sv. Družine, št. 136, Wilard, Wis.

Ker smo imeli v kratkem času dva smrtna slučaja, enega v mladinskem, drugega pa v aktivnem oddelku našega društva, in ker morajo v takih slučajih člani in članice za pogrebne stroške mladih članov plačati 10 centov, za odrasle pa 50 centov, smo za sedaj stvar male predručali.

Ker imamo še precej močno društveno blagajno in ker niso naši splošni dohodki najboljši, se je na društveni seji sklenilo, da plača vsak član in članica samo 25 centov in drugo se doda iz društvene blagajne. To se mora plačati prihodnji mesec in sicer velja to za vse naše članstvo, ki žive na Willardu ali izven društvenega sedeža (Willard).

Dalje ponovno prosim vse one ki še niste prejeli Jednotinih certifikatov, pridite za gotovo na prihodnjo sejo, da vam jih izročim, da mi jih ne bo zopet treba domov nositi.

Bolniškim obiskovalcem pa povem tole in to zadnjikrat: — Kadar pošljem oziroma opom-

nim člana ali članico, da naj obišče bolnika ali bolnico, mora to za gotovo storiti; pri tem se ne bo upoštevalo izgovora: "Sem pozabil." Bodite torej v bodoče v tem oziru bolj točni.

S pozdravom

Ludvik Perušek, tajnik.

P. S. V nedeljo, dne 5. oktobra pa ste vsi vljudno vabljeni na vinsko trgatev. Le vsi pridite!

Iz urada društva sv. Marije Magdalene št. 162, Cleveland, O.

Prihodnja redna mesečna seja našega društva se bo vršila 6. oktobra v navadnem prostoru. Ta seja bo ob enem nekaka izvanredna seja, ker se bo reševalo ali pristopi naše društvo v centralizacijo ali ne. Dolžnost vsake članice je, da se udeležijo te seje, ker je zelo važnega pomena. Pridite vse, da se vam razloži kako in kaj, in potem boste pa glasovali za kar boste videle da bo za boljši napredek in dobrobit članstva našega društva. Na svidenje torej 6. oktobra ob 8. uri zvečer na seji našega društva!

Pozdrav,

Mary Hochevar, tajnica.

Iz urada društva sv. Cirila in Metoda, št. 191, Cleveland, O.

Zdaj, ko so vroči dnevi, že za nami in se nam bliža prijetna jesenska doba, se ne bomo več tako bali hoditi na seje, ker bo v dvorani prijetno in hladno.

Mesec vinotok (oktober) se bliža. Zato vas že danes tem potom opozarjam na prihodnjo redno mesečno sejo, ki se vrši v navadnem zborovalnem prostoru dne 14. oktobra, da pridete polnoštevilo; to bo drugo sredo prihodnjega meseca. Seja ne bo trajala dolgo časa, potem bomo pa po naši stari navadi priredili malo domače zabave. Pridite vsi brez izjeme, posebno je vabljena mladina, ker bomo imeli izbornega godza poskok. Seveda raznih okrepčil tudi ne bo manjkalo. Morda bomo že letošnjega meseca ohlajčana pokušali? Neki član našega društva, ki dela tam doli nekje na St. Clairju, je nam obljubil, da bo prinesel ta večer 10 ducatov slanin stakrojskih kifelcov in izanskih "big", da bomo priredili poseben "kifelnici" ples za članice. Koncem konca pa sledi "povšteranc" za stare in mlade, samo po grošu!

Že danes naredite križ v praksi ali koledarju, da se boste za gotovo udeležili prihodnje seje dne 14. oktobra. Pa vplačilno knjižico prinesite seboj, da se bo vanjo kaj vpisalo, saj veste, kaj mislim!

S sobrskimi pozdravi,

Teddy Rossman, tajnik.

DOPISI

S pota

Pogreb rojaka Frank Petkovška, ki je spadal k štirim različnim organizacijam se je vršil dne 15. septembra v Waukegan, Ill., pogreb rojakinje Ane Rep pa dne 16. septembra. Oba pogreba sta bila veličastna ob veliki udeležbi občinstva. Vencev pokojnikoma v zadnji pozdrav in spomin je bilo toliko, da so jih v posebnih avtomobilih v žalnem sprevodu peljali. Pogreb se je vršil na novo katoliško pokopališče, šest milj oddaljeno iz Waukegana v bližini Mundelein, Ill., kjer je bila prva zakopana sivočasno umrla rojakinja Suhadolnik iz Waukegana. Tedaj dotično novo pokopališče še ni bilo blagoslovljeno, pač je cerkvena oblast pokopni Mrs. Suhadolnik dovolila pokop. Drugi prvotni in že pokojni naseljenci mesta

Waukegan in North Chicago počivajo po raznih drugih pokopališčih.

Pogreba pokojnega Frank Petkovška, člana društva sv. Jožefa, št. 53 KSKJ in bivšega glavnega odbornika KSKJ se je v imenu Jednote udeležil sobrat Josip Zalar, glavni tajnik in sobrat Frank Gospodarich, finančni odbornik, oba iz Joliet, Ill. Naravno, da je svojega pokojnega sobrata, domačina in dragega prijatelja Petkovška na zadnji poti med številnimi drugimi pogrebi od blizu in daleč spremljati tudi novoizvoljeni glavni predsednik KSKJ, brat Frank Opeka.

Pogreb obeh pokojnikov je vodil in jima pel žalne cerkvene pesmi Rev. John Plevnik, ustanovnik slovenske fare v Waukeganu, sedanjí že večletni župnik v Jolietu, med tem, ko so jima društvene zastave kot v zadnji pozdrav nad odprtim grobom k večnemu počitku zavihrale.

Vsem žalujočim preostalim, obitelji Petkovšek in Rep naše iskreno sožalje; vama pa, dragi mi Jednotni sobrat in sestra, dobra prijatelja in znanca še iz prvega časa Waukegan-North chikaške naselbine želim večni mir!

Matija Pogorelec.

KONVENČNI SPOMINI

Barberton, O.—Lepi spomini na Waukegan in 17. konvencijo so vredni, da jih omenim. Krasni izlet v Mundelein in pogled na to umetno preonojeno okolico je v resnici nekaj, kar se ne vidi vsak dan. Menda so vedeli, da nas čakajo dnevi polni dela in truda, da so nam privoščili preje ta užitek. Pa res smo se okrepčali za poznejše dni. Vse zabave ob večerih so spravile nas zborovalce v dobro voljo za drugi dan. Lahko urednik piše o spanju v senenih kopicah, a "mistali" so pa dosti, ker niso spali v "Karcher Hotel"—pa saj tudi mi nismo. Vse noči, smo predlagali, podpirali ali rušili predloge. Ampak do zaključka smo pa le prišli in sicer, da smo vsled prečute noči bolj trudni vstali kot šli spat.

Kljub vsem težočam se je pa napravilo dosti dobrega. Ime KSKJ je ostalo staro. In zakaj tudi ne? Saj starejša firma kot je, več vrednosti, zanesljivosti in zaupanja ima. Nam delegatom, katerim so dali društva proste roke v tej zadevi, ni bilo težko voliti, kajti vse se je balo stroškov, katere bi prememba prinesla in na ta način smo se jih res izognili. Glavni odborniki pa, ki prisegajo na to ime, naj ga v bodoče branijo in spoštujejo, kot jim velevala dolžnost, ne pa izdajajo ga. Drugeče bi pa bilo v slučaju, da je ime res povzročilo Jednoti škodljive razmere, ki zahtevajo, da se ga izpremeni. Napravilo se je več točk v korist starim članom, isto tako v korist mladini, katero se je vpoštevalo ter volilo v večjem številu v glavni urad. Tudi ženske smo dobile tri zastopnice, in to ni malenkost.

Centralizacija sicer ni prodrla v splošnem, kajti volilci niso poznali pogojev in tudi so imeli od doma vezane roke v tem vprašanju. Gotovo pa, ko se članstvo seznaní z ukrepi iste, bo po večini pristopilo v ta tabore. Saj so nas ženske prosile, predno smo odhajale na centralno sejo, da naj ukrenemo tako, da bodo tudi one lahko pristopile, in obljubile smo jim, da bomo. In res zahvaliti se moramo odboru, ki je sestavljali pravila, da je proti precej trdemu odporu ublažil pravila, kajti oziral se je na bratstvo in ljubezen med članstvom, tako da bo mogoče te pogoje sprejeti tudi onim društvom, ki so centralizacijo od strani gledali. Res čuden pojav pa je, da je Ohijska liga splošno centralizacijo priporočala, a mnogi so volili proti. Ko sem enega izmed voditeljev vprašala, zakaj to, odrezal se je: "Ja, politika,

politika!"

A tako! Čudno sključena politika, ki po mojem mnenju potrebuje bergije! Politiko ste igrali in politika je izigrala vas! In ta politika se je močno čutila tudi tu pri nas in se še čuti! A bo prešlo kot je prišlo vse, kar ni bilo za rabo.

A Jednota pa je izšla iz te konvencije zdrava in močna v jedru in okrepčana z novimi močmi, ter upamo, da bo v slogi in miru rasla naprej, in ako sodimo po raznih dopisnikih v Glasilu, katerega lice je res nekam jasno, bo res tako.

Nikakor pa pri teh spominih ne smem pozabiti naših prijateljev v West Allis in Milwaukee, Wis., kateri so nas gostili prav po slovensko. Lepa skupina nas je bila in več častitih gostov od blizu in daleč je bilo z nami. V nedeljo se je nam pridružil še odbor vrlih Pittsburchanov, tako da smo mislili konvencijo nadaljevati kar tam v Wisconsinu. Ata in mama Kozlevčar bi bili zadovoljni s tem predlogom, pa smo se spomnili, da dnevnic ne bo nič plačanih tam gori, pa nas je mudi gospodar odpeljal nazaj, od koder nas je vzel. Ampak pulše imajo lepe tam, sam dišeči tobak, in ko so gospod župnik pogledali v stran, pa sem jim enega odnesla za spomin. Zato pa lep pozdrav vsem, ki so bili tam z nami od daljnega Rock Springsa do Pennsylvanije, a Mr. in Mrs. Anton Kozlevčarjem, starejšim in mladim tople zahvalo! Ob priliki pa povrnemo!

Angela Beg, D. C. delegatinja zadnje konvencije.

ZAHVALA

Vzel sem si malo časa, da se zahvalim vsem prijateljem in prijateljicam, ki so mi jako lepo šli na roke na mojem delegatskem potovanju v Waukegan. Najprvo si štejem v dolžnost se zahvaliti mojemu "gazdi" in "gazdarici," Mr. in Mrs. Andrej Pirman v Waukeganu, kjer sem bil na stanovanju. Bila sta mi jako dobre vse čase mojega ondotebnega bivanja. Lepa jima hvala zate in Bog jima povrni! Če se bosta morda kdaj v Clevelandu mudila, pa tudi mene obiščita.

Nadalje se moram zahvaliti vsem premurskim in medimurskim Slovencem, mojim dragim domačinom v Chicagu, ki so mi bili tako prijazni v vseh ozirih. To so bili moj svak in sestra Mr. in Mrs. Horvath in njih "kuma" Tone Pivar, osebito za to, ker so me prišli celotno obiskati v Waukegan. Hvala jim za vse drugo, kar so storili zame. Samo to se mi je čudno zdelo, ko sem poslal Mr. Pivara po neko medicino v lekarno, pa sem moral jaz prej oditi, nego se je Mr. Pivar vrnil. Menda se je kje na poti zgubil? Res. Takega kupovalca medicini bi bilo dobro za koga po smrt poslati, pa bi vsak bolnik še dolgo živel. Ko se zopet vidimo, bom šel pa rajši jaz v lekarno. Pa brez kakere zamere, dragi mi Tone!

Dalje se lepo zahvalim Mr. in Mrs. Steve Foys, Mr. in Mrs. Louis Nečemer, Mr. in Mrs. Frank Puklavac, Mr. in Mrs. Martin Frank in vsem drugim, katerih žal več ne vem imena. Odkrito povedano, dragi mi domačini in prijatelji, pri vas se mi je zelo dopadlo. Nič bi se ne pritoževal, če bi vas bilo treba vsak teden obiskati. Vse one prosim, katere sem obljubil obisk, pa tega nisem mogel izvršiti vsled pomankanja časa, da mi to oprostijo. Tako mi tudi ne zamerite, če morda nisem bil napram vsem 100%. Tam v Chicagu ste imeli tedaj precej hudo (soparno) vreme, ki človeka kmalu zdelo in utrudilo, kakor je mene.

Zdaj pa vse skupaj uljudno vabim pridite enkrat vi k nam v Cleveland na kako domačo in prijateljsko konvencijo, boste videli, kako se mi imamo, tukaj v naši znani ameriški slovenski

metropoli. Pridite peš ali z vlakom, z avtomobilom, s parnikom ali pa z aeroplanom; pa nam naznanite, kako in kdaj, da vas bomo kar z godbo pričakovali.

Torej zdravstvujte in na zopetno veselo svidenje! Z Bobom! Vincent Zoratz, predsednik društva št. 224, Cleveland, O., dne 20. septembra, 1930.

Waukegan-North Chicago, Ill. Namenila sem se napisati par vrstic in se v javnosti zahvaliti vsem ženam in dekletom, dalje možem in fantom, ker ste bili vsi tako pridni ob času 17. konvencije KSKJ. Najlepša hvala vsem onim, ki ste pomagali najsibito že v dvorani ali na pikniku in tisti teden pred konvencijo. Nemogoče mi je vsakega ali vsako posebej imenovati, ker bi to vzelo preveč prostora.

Dalje ne smem pozabiti zahvaliti se dvema glavnima odbornikoma K. S. K. Jednote, 24. avgusta je imelo naše društvo sv. Ane, št. 127, svojo redno mesečno sejo, na katero smo povabile našega glavnega tajnika br. Josip Zalarja in finančnega odbornika brata John Zulicha. — Najprvo je brat Zalar zaprisegel 9 novih članic s primernimi in vzpodbudnimi besedami, ki so vsem navzočim segle v srce. Zatem je imel ravno tako lep in pomemben govor brat Zulich. Obema izrekam tem potom v imenu našega društva lepo zahvalo. Bog vaju živi! Vas pa, cenjene mi sestre, prosim, da si v srcu ohranite vse one lepe besede in nauke, da morate biti vedno vnete ter agilne članice za društvo, osebito da boste redno plačevale svoje mesečne prispevke. To naj bi v obče veljalo za vse članice, da bi se držale rednega plačevanja mesečnih prispevkov. Če ostane kateri dolžna za 2, 3 ali celo 4 mesece, potem se ji zdi prevelika svota skupaj. Cenjena mi sestra: Čemu ne denes vsak teden 50 c na stran, pa bi rekla: to mora biti za društvo! Ne vemo ne ure ne dneva, kdaj nas lahko nesreča zadene.

Dne 28. septembra se vrši naša redna društvena mesečna seja, na katero vas že danes vabim in opominjam, da pridete vse, ker na isti bo več važnih točk na dnevnem redu.

Dne 31. avgusta je obhajal v krogu svoje družine svoj 63. rojstni dan naš dobroznani rojak in sobrat John Umek, ustanovnik društva sv. Jožefa, št. 53 KSKJ. In ker sva bila tudi mi dva z mojim možem navzoča, in sva se z njimi veselila, se jim zato prav lepo zahvaljujema za tako lepo postrežbo in za tako fino pogostitev. Iz srca mu želiva, da bi bil zdrav in vesel dočkal še 75letnico in več v krogu svoje drage družine.

Kakor že znano, sta se dne 13. septembra iz tega sveta poslovila dva naša dobra farana, Mr. Frank Petkovšek in Mrs. Ana Rep; oba sta bila velika dobrotnika naše cerkve in šole, za kar naj jima bo Bog obilen plačnik. Tako sta tudi dosti dobrega storila za naša slovenska društva. Hudo prizadetim preostalim teh pokojnikov izrekam iskreno sožalje. Naj v miru božjem počivata!

Pozdrav vsem delegatom in delegatkinjam minule konvencije ter vsemu članstvu naše Jednote.

Uršula Jerina, predsednica društva št. 127.

Vabilo na vinsko trgatev

Pittsburgh, Pa.—Sezona izletov in piknikov v zeleni naravi je minula za tekoče leto; tako je tudi doba počitnic pri kraju, ker se razni turisti že vračajo na svoje domove. Konvencije raznih organizacij so tudi zaključene. Zdaj nastane važno vprašanje: Kje in kako se bomo zabavali in kratkočasili v bolj dolgih jesenskih večerih? Zdaj se bodo pričele zopet razne prireditve naših društev po dvoranh in narod-

nih domovih, kjer bomo zopet lahko preganjali dolgočasne večerne ure osebito po zimi. Zdaj pridejo na dnevni red plesne zabave in pa vinske trgateve.

Tukajšnje podporno društvo "Slovenski Orel" bo priredilo dne 27. septembra t. l. v svojem lastnem domu na 5134 Carnegie Ave., ali po domače rečeno na našem Narodnem vrtu veliko domačo zabavo z vinsko trgatevjo ter prijateljski sestanek. To je kakor nalašč za to izbran prostor.

Na to prireditev prav prijazno vabimo vse Jugoslovane iz Pittsburgha ter iz bližnjih naselbin, kajti take veselice že ni bilo v naši naselbini celih 16 let. Ta veselica nam bo zopet oživila spomin na slične prireditve v starem kraju. Torej na veselo svidenje dne 27. septembra v domu Slovenskega Orla ali na našem Narodnem vrtu!

Z rodoljubnim pozdravom, Mihael Bahor, predsednik Slovenskega Orla.

ZAHVALA UDELEŽENCEM

Duluth, Minn.—V imenu gl. odbora Ameriške Jugoslovanske Zveze v Minnesoti se na tem mestu prav iskreno zahvaljujem rojakom v mestu Gilbert za njih prijaznost in gostoljubnost, ki so jo nam izkazali ob času šeste letne konvencije Zveze v nedeljo, dne 31. avgusta. Njih prijaznost in gostoljubnost nam ostane v trajnem spominu. Iskrena hvala tudi pevskemu društvu iz Chisholma, Minnesota, za tako lepo slovensko petje pri banketu zvečer v Gilbert High School Auditorium. Lepo doneče slovenske pesmi iz grl naših mladih fantov in deklet iz Chisholma so nam segale globoko v naša srca in nam budile žive spomine na našo rojstno grudo.

Ob tej priliki pa tudi ne smem pozabiti naših dobrih kuharic za njih okusna jedila (večerjo), katere zamorejo urediti samo naše slovenske kuharice.

Lepa hvala tudi Wm. McEwen-u iz Dulutha, uredniku "Labor World" za njegov lep in zanimiv govor v angleškem jeziku, kakor tudi Etbin Kristanu, jugoslovanskemu naselniškemu komisarju, za njegov jako ganljiv govor v slovenskem jeziku. Takih govorov bi mi Jugoslovani večkrat potrebovali v vsaki slovenski naselbini v Minnesoti, s katerimi bi malo prebudili naš narod, da bi se pričel malo bolj zavedati in delovati za korist samega sebe.

Ob zaključku mojega dopisa pozdravljam vse rojake in rojakinje, s katerimi sem prišel v dotiko v Gilbertu dne 31. avgusta ter upam, da se zopet zdravi in veseli skupaj snidemo na sedmi letni konvenciji Zveze, ki se bo vršila v mestu Virginia, Minn., zadnjo nedeljo v mesecu juniju leta 1931.

John Movern, gl. tajnik A.J.Z. v Minnesoti.

Eveleth, Minn.—Šesta letna konvencija Ameriške Jugoslovanske Zveze v Minnesoti je za nami. Mislim, da bo na mestu, ako malo naznanim slovenski javnosti, kako smo se imeli dne 31. avgusta na Gilbertu, Minn.

Konvencija se je začela ob 1:30 s parado po mestu, in sicer smo imeli dve godbi, Eveleth City Band na čelu in Gilbert High School Band v sredini. Lahko rečem, da niso Gilbertčani še nikoli videli take velike manifestacije Slovencev. Po paradi smo se zbrali k seji v High School dvorani, kjer nas je v imenu mesta pozdravil Mr. F. W. Indihar. Nato je predsednik, George J. Brince otvoril konvencijo. V odbor za prihodnje leto so bili izvoljeni sledeči:

Anton Lopp, Gilbert, predsednik; John C. Arko, Virginia, prvi podpredsednik (on je slovenski advokat na Virginiji); John Kramarich, Aurora, dru-

gi podpredsednik; Anton Skubic, Aurora, tretji podpredsednik; John Movern, Duluth, tajnik; Louis Govze, Eveleth, zapisnikar; Martin Sever, Chisholm, blagajnik.

Joe Kraker, Virginia, prvi nadzornik; John Zalar, Biwabik, drugi nadzornik; Anton Erchul, Gilbert, tretji nadzornik; Rade Poznanovich, Eveleth, četrti nadzornik; Math Kayfesh, Buhl, peti nadzornik. Prihodnja letna konvencija se bo vršila na Virginia, Minn., in sicer koncem meseca junija leta 1931.

Zvečer ob 6:30 se je vršil banket ob obilni udeležbi občinstva. Mladi gilbertski advokat, po imenu Frank J. Erchul, tu rojen Slovenec, je bil za stolovravnatelja in je svojo nalogo izbornore rešil. Angleški je govoril Mr. William E. McEwen, urednik Duluth Labor World, "Patriotizem v mirnem času." Nato je govoril Mr. Etbin Kristan, jugoslovanski izseljeniški komisar iz New Yorka, govoril je v slovenskem jeziku ter se mu v imenu odbora zahvalim za krasen govor.

Med govori je nastopil tudi desetletni Frank Zganjar, ki nam je zaigral na harmoniko, katere je bila večja kot on sam in je svojo ulogo krasno rešil. Frank Gruden nam je zaigral več krasnih violin solo točk ter žel vsestransko pohvalo. Ko je pa nastopil pevski zbor iz Chisholma, in nam zapel več krasnih slovenskih pesmi, ni bilo aplavza ne konca ne kraja ter so morali ponovno nastopiti; če se ne motim, so bili priklicani tudi zapeti, da bi se jih človek nazaj dvanajstkrat. Znano pa nikdar en naveličal poslušati. Samo to želimo, da bi imel še večkrat priliko slišati.

Louis Govze, zapisnikar.

KITAJSKI SALOMON

V bližini glavnega kitajskega mesta Pekinga so štirje trgovci z bombazem stopili v kompanijo. Precej bombaza so nakupili in ga spravili v skladišče. A tam so se podgane spravile nadenj. Zopet so se možje zednili, da bo treba dobiti kako mačko, ki bo čula nad njih premoženjem. Toda ena mačka proti tolikim podganam, to bo boj na življenje in smrt. Treba je bilo še dodatne pogodbe. Štirje možje in štiri mačke noče, to je bila naravna podlaga te dodatne pogodbe. Vsakemu je pripadla ena mačka noga, z obveznostjo, da bo nosil stroške zdravljenja, če bo mačka na "njegovo" nogo ogrizena.

Res nekega jutra na treh nogah priteče iz skladišča. Dočeti, kateremu je ranjena noga pripadala, se takoj sam loti njenega zdravljenja. V petrolej namočeno cunj jo ovije okrog noge. Toda mačka, ki ni vedela, kako se imata petrolej in ogenj rada, se je slednjemu preveč približala. Nankrat je bila vsa v ognju. Urno, kakor so jo tri noge le nesle, jo pobriše nazaj med bombaz. Ni treba praviti, da je bil ta naenkrat ves v plamenu. Posledica je bila, da so trije ostali neprevidnega mačjega "padarja" tožili za odškodnino.

Sodnik je brskal in brskal po paragrafi, da bi vsaj približno takega našel, ki bi mu pomagal izreči sodbo. Toda zastoj. Moral se je zateči k nepisani postavi v zdravih možganih. Po daljšem premisleku končno takole razsodi: S samo obvezno nogo bi mačka ne mogla bežati nazaj v skladišče in zažgati bombaza. To se je zgodilo le po krivdi treh zdravih nog. Za škodo in sodniške stroške so tedaj odgovorni ostali trije, katerim so po pogodbi pripadale tri zdrave noge.

Prav salomonska razsodba.

Pridna in skrbna gospodinja se najrajši suče v kuhinji.

Vsaka stara ženica rada pripoveduje, kako lepa je bila v njeni mladosti.

PRVI DAN TRŽASKEGA PROCESA

(Nadaljevanje iz 1. strani)

posebni dopisniki iz Italije kakor iz inozemstva. Med časnikarji in ograjo, za katero bo občinstvo, pa bodo priče, ki so akoro sami karabinerji, policisti in druge uradne osebe, izjemši slovensko dekle iz uredništva "Popolo di Trieste," o kateri sodnik trdi, da je atentatorja videla bežati, da ona tega kljub večkratnim obiskom in opominom policistov še do danes ni potrdila, oziroma trdi, da atentatorja ni videla. Med pričami bodo sedeli tudi oškodovanci po atentatu in sicer oče ubitega časnikarja Nerija in uredniški sluga ter tiskarniški uslužbenec Apollonio, Bole in Missori, ki ga bodo pa v dvorano prinesli bolniški, strežniki, ker še danes ni ozdravel od hudih ran prizadetih od bombe.

Vsi obtoženci — 18 po številu — bodo sedeli kakor je to v Italiji običajno, v železni kletki. Z njimi vred bodo tudi karabinerji. Med obtoženci je tudi ženska, Marija Frančeskin. Obtoženci se nahajajo, izjemši omenjeno obtoženico, v zaporih palače same in se je med njihovimi celicami in dvorano napravil poseben koridor, da ne bodo prišli v stik z nikomur. V celicah samih sedijo seveda vsak zase, ne da bi vedel sosed za sosed. Na vratih vsake celice ne visi ime jetnika, ampak neko znamenje.

Vhod v palačo za sodnike je posebi in bodo advokati in občinstvo prihajali skozi druga vrata.

Razprava se je pričela
Danes se je sestalo izredno sodišče v varstvo države, da sodi prvo skupino "slovenskih protifašistov," kakor se sedaj označujejo po uradni spremembi dosedanjega naziva "teroristi in dinamitardi."

Že dolgo pred začetkom razprave se je nabrala pred sodnim poslopjem velika množica radovednežev. Sodnemu dvoru predseduje fašistovski general Cristini, prisedniki pa so konzuli fašistične milice Cao, Ventura, Rambaldi, Prioli, Olivetti, Le-Maitre in Conticelli. Sodni dvor je torej sestavljen izključno iz bivših frontnih bojnikov in aktivnih fašističnih častnikov.

Na obtožni klopi v železni kletki je 18 obtožencev, med njimi ena ženska. Obtoženi so: Franc Marušič, roj. v Trstu 1906, prodajalec, Zvonimir Miloš, roj. leta 1903, na Sušaku, prodajalec, Ferdinand Bidovec, roj. leta 1908 v Trstu, prodajalec, Alojzij Štanger, roj. leta 1906 na Proseku, mizar, Vladimir Štoka, roj. leta 1910 v Trstu, prodajalec, Karel Rupelj, roj. leta 1904 v Trstu, kmet, Lovrenc Čač, roj. leta 1891 v Borštu, kmet, Marko Žohar, roj. leta 1907 v Borštu, delavec, Josip Kosmač, roj. leta 1901 v Borštu, kmet, Ivan Obad, roj. leta 1906 v Salesu, kmet, Miroslav Pertot, roj. leta 1912 v Barkovljah, prodajalec, Franc Valenčič, roj. leta 1897 v Trstu, prokurist, Leopold Sirk, roj. leta 1906 v Dutovljah, prodajalec, Slavko Bucik, roj. leta 1909 v Gorici, študent, Ciril Kosmač, roj. leta 1910 v Tolminu, študent, Andrej Manfreda, roj. v Kobaridu, visokošollec, in Zofija Frančeskin iz Kranja, rojena leta 1899, stanujoča v Gorici.

Nekoliko pred tretjo uro so pripeljali obtožence v razpravno dvorano in jih spravili v kletko, katero stražijo karabinerji. Prihod obtožencev je povzročil med občinstvom precejšen nemir. Sofija Frančeskin nosi črno obleko. Obtoženci so zasedli svoja mesta. Ob 3 je vstopil sodni dvor. Zapisnikar je obtožence klical po imenu. Obtoženi Miloš je izjavil, ko je bil poklican: "Sem jugoslovanski državljani s Sušaka, sin Julija in pokojne Marije, roj. 24. novembra 1903."

Nato se je začela čitati obtož-

nica in ostali procesni akti, zakar je bil potreben ves čas razprave. Obtožnica naštevajo omenjene zločine in prestopke.

V dvorani je prisotnih mnogo posebnih poročevalcev velikih italijanskih listov. V ložah je bilo opaziti tudi angleškega in francoskega generalnega konzula. Listi so, v posebnih izdajah pozno zvečer objavili rezultat prvega razpravnega dne.

Valenčič napisal skesano pismo
Italijanski listi prinašajo tik pred procesom skrajno skesano pismo, ki ga je pisal Valenčič 18. avgusta t. l. preiskovalnemu sodniku Montaltu, datirano iz ječe v Rimu.

V tem pismu Valenčič skuša dokazati, da je on samo žrtev svojega poznavanja v Vadrnjaku, ki ga slika v strašnih barvah. Pravi, da ni bil on nikoli nacionalist in da se je samo pečal z lesno industrio svojega strica Urbančiča v Knežaku. Zahajal da je najrajši v italijansko družbo. Slučajno pa se je seznanil z Vadrnjakom, ki je posredoval med Urbančičevim sinom, Valenčičevim nečakom, in njegovo poznejšo ženo. Vadrnjak je bil v zahvalo za to nastavljen od Urbančiča na postaji v št. Petru na Krasu pri natovarjanju lesa. Ta Vadrnjak da je enkrat prišel k Valenčiču v Knežak z dvema hudo oboroženima neznancema, ki so mu rekli, da pripadajo tajni družbi, ter ga pozvali, da jim pomaga. On da se je, ves ustrašovan, angažiral, da je posredoval med Vadrnjakom, ki je deloval v šentpeterskem in postojnskem okraju, in med Marušičem, ki da je vodil teroristično akcijo na Tržaškem.

V tej lastnosti, pravi Valenčič, da je prenašal liste, pištole in eksplozivni material, ne da bi vedel, v katere namene da služi. Tudi za nameravani atentat na "Popolo di Trieste" ni vedel in je bil ves iz sebe od groze, ko je od Marušiča izvedel, kaj so naredili. On je celo zbolel od razburjenja. Vse je on delal iz strahu, da ga ne bi zarotniki ubili. Prosi sodnike odpuščanja.

Tržaški listi pravijo, da prinašajo to pismo — kateremu pa ne verujejo, v kolikor Valenčič skuša vso krivdo zvaliti s sebe — zato, da "zamašijo usta ljubljanskim dnevnikom, ki dvomijo o resnosti obtožnice."

Kdo je Vadrnjak?
Vadrnjak, katerega obtožuje Valenčič v svojem pismu kot enega glavnih voditeljev zarote, je po trditvah italijanskega časopisa priprost kmet, ki je delal v Urbančičevi žagi pod Valenčičevim vodstvom.

"Piccolo" uvodnik
V uvodniku od 31. avgusta se "Piccolo" iz obtožencev, katere da bodo v Jugoslaviji proglasili za narodne mučenike, norčuje, češ, da se med seboj obtožujejo in hudo kompromitirajo svoje prijatelje.

Nadalje zatrjuje "Piccolo" v tem uvodniku z mnogimi in skrajno patetičnimi besedami, da Julijana Benečija, za katero so Italijani prelili toliko krvi, nikoli ne bo postala banovina Jugoslavije.

V tem istem članku, v katerem očita obtožencem, da so delovali z bombami, "Piccolo" pravi, da Julijana Oberdanka, ki je bil, kakor znano vrgel bombo pod voz rajnemu cesarju Francu Jožefu. Mož je bil zato od avstrijskega sodišča obsojen na smrt in obešen, zdaj pa ima spomenik kot "mučenik za italijansko Julijsko Benečijo."

Iz drugega dne razprave, dne 3. septembra navajamo nekatere podrobnosti. Občinstva je bilo veliko več nego prvega dne. Predsednik sodišča Cristini je otvoril razpravo in začel nato sam čitati razna pisma, letake in liste.

Neko grozilno pismo, ki je odresirano na fašističnega voditelja Kalina v Sežani, mu grozi, da bo obešen.

Veliko vlogo igrajo nadalje grozilna pisma, ki so jih dobili jeseni leta 1928 sežanski slovenski prvaki, ki so se zapli-

sali v fašistično stranko. Ena izmed teh pism se glasi:

"Izdajalec! Vidimo, da si slepo orodje v rokah fašizma, ne iz prepiranja, ampak iz gola koristoljublja. Zato je vse mu slovenskemu narodu jasno, zakaj si podpisal tisto sramotno spomenico, ki jo je objavila Agencija Stefani 25. avgusta. Ti si se udal pritisku Gaziolija in njegovih agentov. Tvoj strah pa te ne bo opravičil pred narodom, katerega stalno izdajaš s svojim podlim obnašanjem. Da to ne bo ostalo nemaščevarno, za to bo že skrbela naša organizacija. Pogazil si čast Krasa pred drugimi našimi zemljani in dolžnost vseh poštenih Kraševcev je, da to sramotno operojo s krvjo. Ne boš ušel pravični kazni, ki si jo zaslužil. Za vse svoje pismene in ustne izjave boš dajal odgovor, podlec! Bodi proklet! Vedi, da te le malo korakov loči od usode, ki jo je doživel Cerškvenik (ubiti fašist). Podlec, strahopetnež. Judež. — Podpis: 'Izvrševalni odbor kraške sekcije TIGR.'"

Revolucionarni listi in letaki
Potem bere Cristini listič "Svoboda," ki ima na čelu sekiro, od katere kapa kri, nad njo pa črke SI. V tem lističu se med drugim pravi:

"Za električno razsvetljavo Krasa in za ceste, ki jih gradi fašizem, ima naše ljudstvo samo zaničevalne posmeh."

"Mi smo vsi napolnjeni brezmejnega sovraštva proti fašizmu. Nahajamo se ob zarji italijanske revolucije."

"Ne žrtvujte za krušni dan, kajti ta denar se uporablja za financiranje macedonskih komitejev."

Predsednik bere nato list "Primorski glas," v katerem je med drugim rečeno:

"Odločili smo se, da nadaljujemo borbo proti fašizmu v Italiji, dokler Italija ne bo dala naši manjšini pravice, ki ji slisi po človeškem in božjem pravu."

Beroč nadaljuje papirje, podčrtuje general Cristini napade proti dinastiji, duceju in režimu. V raznih letakih se govori tudi o požigih italijanskih šol, ki "nedolžno slovensko deo poitalijančujejo, jo odevajo po sili v ballistiko uniformo in učijo črtiti rodno mater in rodni dom." V teh letakih se opominjajo tovariši na Krasu, da podvojijo svojo borbo proti italijanskim institucijam. Obeta se skorajšnja zmaga jugoslovanskega naroda nad nasilniki.

Poseben poudarek je polagal predsednik sodišča general Cristini, tudi na nek letak, v katerem se obzbuja, da se je otroški vrtec na Proseku zopet otvoril, potem ko je bil že dvakrat zažgan. Z ozirom na neko slovensko zastavo, ki so jo ob tej priliki razobesili neznanzi, pravi ta listič, obračajoč se k fašistom:

"Kljub temu pa se je razobesila, o vi pasji sinovi, ena slovenska zastava."

Drugi letaki opisujejo politične in gospodarske razmere v Italiji in napovedujejo čas, ko se bo ves italijanski narod dvignil proti fašizmu.

Nek letak pozivlje starše, naj ne dajejo otrok v ljudske vrte, kjer učijo otroke že od četrtega leta "ljubiti umazano Italijo in mrziti lasten narod." Nato začne tajnik brati razne policijske ovadbe o delovanju "slovenskih četašev."

Posebno se poudarja intenzivna delavnost Bevka in Kosmača kakor tudi Bevkove neveste. Kot velik akcionaš se označuje tudi Andrej Manfreda. Informatorji četašev so se nahajali celo na goriški kvesturi. Naredbe voditeljev na posamezne člane "organizacije" so bile pisane z vidnim črnilom. Največ je izdal Ciril Kosmač in pa Komar, mož in žena.

Najbolj obširna je ovadba, ki se tiče Antonija Manfreda. Bil je vpisan na padovanski uni-

verzi za socialne in politične nauke.

Manfreda pravi, da se je leta 1928 v Gorici slučajno seznanil z Maksimilijanom Rejem in njegovim bratom Albertom. Imeli so več sestankov. Eden izmed teh sestankov je bil na poveljevan na gori Sabotini. Šel je do vnožja gore, kjer je srečal neznanca, kateremu je povedal parolo, katere ga je naučil v obtožnici večkrat imenovani študent Jelinčič. Ta parola se je glasila: "Štiri Svobodni." Na Sabotinu so se potem zbrali še dr. Avgust Sfilgoj, študent Gatnik, tolminski čevljar Sorli, nek slovenski učitelj iz Mele in neki Logar. Na tem sestanku se je govorilo o borbi proti fašizmu in o borbi proti izseljevanju Slovanov iz Julijske krajine. Sestanek je trajal do zore.

Iz čitanja tajnika se razvidi, da je Manfreda izdal veliko oseb tako iz goriških dijaških krogov kakor iz kobarškega okraja, ki da so pri akciji je dejal, da je bila razdeljena v srenje, kateri je bil na čelu načelnik. Dijaških srenj je bilo šest, in sicer v Tolminu, kateri je načeloval Anton Valenčič, doma iz Volč, v Kobaridu, katero je vodil Manfreda, v Idriji, kateri je načeloval Slavko Ferjančič, v Bači, katero je vodil Kosmač, v Brdih, kjer se Manfreda voditelja ne spominja več, in na Vipavskem, kjer je predsedoval srenji Kalin.

Za voditelja vsega jugoslovanskega irendističnega pokreta označuje Manfreda Alberta Reja (ki ne biva več v Italiji). Manfreda je tudi dal podatke o tako zvanih celicah. Ena glavnih nalog celic je bilo razširjanje slovenskih časopisov "Slovenca" in "Jutra" ter drugih prepovedanih slovenskih žurnalov. Manfreda je tudi razširjal letake, v katerih so se Slovence pozivali, naj ne grejo na volišče ob znanih volitvah v fašistični parlament.

Zmešnjava

Začetkom obravnave 3. septembra med branjem gori navedenih dokumentov je začel nekaj šušljati. Policisti in častniki so se dvignili in šli iz dvorane. Nato je predsednik, general Cristini dobil neko pismo, katerega je tiho prebral in izročil državnemu tožilecu Dessiju. Pismo je prinesel v dvorano Diamanti, vršilec dolžnosti komandanta 58. milicijske San Giusto, ki vrši po Trstu obsežno varnostno službo. Obrazi so bili videti v skrbeh. Zakaj se je šlo, se od oblasti ni moglo zvedeti.

Glede obtožencev piše "Popolo di Trieste," da je Sofija Frančeskin izgledala drugega dne obravnave bolj mirno, nego prvega dne. Obležena je z eleganco, vsa v črnem, z gostim črnim pajčolanom. Tudi drugega dne so pripeljali vse obtožence, izjemši žensko, priklenjene na eni sami verigi, katero jim snamejo šele v kletki. Glede Frančeskinove trdi "Piccolo," da je tudi hudo obremenjena, da se iz obtožnice same razvidi le to, da je za zaroto vedela. Glede ostalih obtožencev pravi "Popolo d'Italia," da so se prvega dne razprave skušali med seboj razgovarjati, radi česar so jih drugega dne razvrstili drugače. Razen karabinerjev so porazdelili med nje posebne uslužbence prekega sodja, da pazi, da se ne bi med seboj kaj dogovarjali.

Črke "TIGR," ki se nahajajo na grozilnih pismih raznim kraškim Slovincem-renegatom, razlaga sodišče kot Trst, Istra, Gorica; kaj bi pomenila potem črka R, se ne ve. Pravijo, da je to oficijelni znak akcionašev. Med raporti, ki so se brali, se je bral tudi raport, ki poroča, kako je obtoženi mizar Španger iz Proseka pred atentatom na uredništvo "Popolo di Trieste." Sofiji Frančeskin v Gorici ponudil en izvod tega lista z besedami "Berite 'Popolo di Trieste,' ker jutri ga ne

boste več." Te besede, ki jih je Frančeskinova zaupno povedala svojim prijateljem ali prijateljicam, so bile tiste, ki so šele spravile policijo, katere se je do tedaj prizadevala zman, na sled atentatorjem.

Brali so se tudi raporti, ki se bavijo s skrivnostnim umorom Marangonija in njegove žene v Ricmanjih, glede katerega se vrši šele razprava, vendar pa pravijo, da je v to zadevo zapleten tudi sedanji obtoženec Nikola Kosmač, ki da je o tem umoru zaupno govoril. Drugi dokumenti govorijo o poskušanih atentatih na fašista Kureta in na kraškega fašističnega kapitana Gaziolija, na katerega naj bi se vrgla bomba, ko bi se peljal na avtomobilu na inspekcijско potovanje po Krasu. Od sedanjih obtožencev se nikomur ni nameravani atentati niso še dokazali. "Popolo di Trieste" v svojem poročilu o procesu pa namiguje, da bi mogel biti v to zapleten Marušič, ki velja za voditelja teroristične organizacije v tržaški okolici.

Glede atentata na uredništvo tržaškega lista zvemo, da so najprej mislili, da je eksplodiral parni kotel. Eksplodirala pa je bomba, ki je vsebovala osem kilogramov razstreljiva.

NADALJEVANJE RAZPRAVE

Na obravnavi 3. septembra je bilo zaslišanih več obtožencev. Med občinstvom je bilo opaziti tudi več zastopnikov inozemskih držav, med njimi francoskega in madjarskega generalnega konzula.

Prvi je bil zaslišan 21-letni vseučiliški študent Bevk, ki je priznal, da je leta 1925 spoznal v furlanskem Vidmu slovenskega agitatorja Reja, ki ga je imenoval za dopisnika "Edinosti." Drugi brat Reja je imel z njim daljši razgovor o položaju slovenske manjšine v Julijski Benečiji. V prihodnjih letih je vedno obiskoval kroge pri "Edinosti." Naročila mu je dajal vedno Rejec, ki mu je nekoč povedal, da je sedaj postal član tajne organizacije. V Cvetrežu je bil meseca avgusta, 1928 velik šod študentov. Med tovariši je užival popolno zaupanje. Bevk je obširno navajal, kako je izvrševal naročila tajne organizacije. Bevk je tudi priznal, da je imel na razpolago tajni alfabet, katerega pa se ni posluževal.

Obširno je potem govoril o tajnih sestankih članov študentske organizacije, na katerih so govorili o protifašistovskem delovanju. Tako je navajal, da je Rejec, preoblečen kot fašist, prekoratil italijansko mejo v goriškem okrožju.

Manfreda je izjavil, da je pristopil k organizaciji šele po požigu v Tolminu decembra, 1929. Manfreda je bil obenem član fašistične stranke in slovenske organizacije. Leta 1926 se je prvič udeležil političnega shoda Slovencev v Trstu, ki je nanj bilo pripuščeno okoli 30 oseb. Kot navdušen sportnik, se je udeležil ustanovitve sportske kluba "Alba" v Kobaridu, kateremu so pripadali Slovenci in Italijani. Leta 1927 je bil še predsednik sportske skupine v Vidmu, kateri so pripadali samo italijanski študenti. Leta 1928 pa se je že začel marljivo učiti zgodovine. Takrat se je zavedel, da ima tudi on narodno zavest. Po branju o velikih možeh se mu je porodila želja, da bi tudi sam napravil kaj velikega. Vendar se ni hotel udeležiti nobenega atentata. Bolelo ga je kot sina slovenskih staršev, da se tradicije njegovega naroda in jezika ne priznava, takrat se je zavedel, da tudi on pripada jugoslovanski domovini. Vendar niti takrat niti danes nima čuta sovraštva proti Italiji. Nikdar ni bil član terorističnih organizacij. Slučajno se je sestel z Rejem, ki ga je vabil v organizacijo. Bil je poročevalec "Edinosti." Tu di je stopil v milično službo.

(Dolge prihodnjič.)

—o—

Slovenski konfiniranci v Italiji

Že dobro leto ni bilo na Lipari novih gostov. To poletje pa je postalo na otoku bolj živahno in konfiniranci dobivajo vedno več novih tovarišev. Naproti do parnika jim ne morejo, ker je dostop na pomol strogo prepovedan. Od Messine vozi parnik dobre dve uri na Lipari. Računajo, da je danes na Liparjih okoli 800 izgnancev. Večina je bila konfinirana iz političnih razlogov, drugi pa so tudi oduhu ali bankirji, ki so krivi ban-

Gorici se je sestel z informatorjem Jelinčičem. Ko je bil na vseučilišču v Padovi, se je seznanil še z nekaterimi zaupniki iz Kobarida. Pri zadnjih političnih volitvah je vršil živahno propagando. Pripadal je k skupini "Adrija," ki je vršila samo pasivni odpor. On ni vedel nič o terorističnem delovanju drugih skupin v isti organizaciji.

Prihodnji obtoženec je 20-letni Ciril Kosmač

Kosmaču je Rejec obljubil, da mu bo pri študiju pomagal, samo če dokaže, da je dober Slovenec. Kosmač je izjavil, da za akcijo, kakršne je obdolžen, sploh ni sposoben.

Nato je bila zaslišana Zofija Frančeskin

Zofija je izjavila, da so se v trgovini njenega moža v Gorici mnogokrat shajali voditelji slovenskih organizatorjev. Večkrat je morala raznašati šifrirana pisma. Tudi je razdeljevala letake, ker je bil njen mož predsednik slovenskega društva. Tudi je bila zapletena v akcijo Slovencev, ki so protifašiste vodili čez mejo. O atentatu na "Popolo di Trieste" je izjavila, da je prišel v njeno trgovino znan človek iz Proseka in ji izročil pismo, nakar se je njen mož še isti dan z motornim kolesom odpeljal v Proseka. Zvečer ji je sporočil, da "Popolo di Trieste" ne bo več izhajal.

Nadalje pa je bil zaslišan eden glavnih obtožencev

Ferdinand Bidovec

Priznal je, da je skupno z Milošem položil bombo na svetilnik in natresel po stopnicah svetilnika komunistične letake, ter je tudi zažgal vrvice.

Nato se je govorilo o atentatu na redakcijo "Popolo di Trieste." Glavna pozornost se je obračala na Bidovca. Njegova tovariša Miloš in Marušič sta podelala in napeto zasledovala vsako njegovo besedo.

Bidovec je izjavil, da je prve dni meseca februarja obiskal Marušiča v njegovem stanovanju, da mu sporoči, da ima peklenski stroj, čegar moč je večja, kakor onega stroja, ki je bil položen na svetilnik. Ob koncu prihodnjega tedna se mu je sporočilo, da se mora bomba prinesiti v redakcijo "Popolo di Trieste." Po naročilu Marušiča je šel potem skupno z Milošem par dni prej v uredništvo lista, da preštudira hišni načrt dne 10. februarja zvečer sta se oba sestala na Corso Vittorio Emanuele. Miloš je imel bombo zavito v papir pod suknjo, Bidovec pa zavoj letakov. Pred poslopjem uredništva sta se nahajala takrat dva karabinerja, katerim sta se izognila, pozneje pa sta se vrnila. Šla sta v prvo nadstropje, ker sta pa slišala za seboj korake, sta šla še v drugo nadstropje. Tu sta ostala pred nekim oknom na hodniku, kjer je Miloš bombo za nekaj trenutkov odložil. V tem trenutku je šla mimo neka ženska. Potem pa je bilo vse mirno. Vrnila sta se v prvo nadstropje in se previdno ozirala. Miloš je poskusil odpreti vrata v tiskarno, vrata pa so bila zaklenjena. Zato sta bombo položila v neki kot in zažgala vrvice. V bombi je bilo osem kilogramov dinamita.

Letos se konfiniranci ne hodijo več kopat. Že marca so napravili na policijskega komisarja prošnjo, rešena pa je bila šele koncem julija. Konfiniranci so se zbrali pred cerkvijo, tu jih je obstopila milica in jih odpeljala k morju. Miličniki so ostali z nabitimi puškami na obali, medtem ko je na morju stražila vojna ladja. Konfiniranci se niso smeli oddaljiti od obale več kot 15 metrov. Po kopeli so miličniki odpeljali konfinirance domov. Drugi dan so pregnanci raje ostali doma. Vročina je neznoša in konfiniranci so živčno tako utrjeni, da ne morejo niti čitati.

Druga skupina slovenskih konfinirancev se nahaja na Ponzi. To so: Ivan Stari, časnikar iz Trsta, dr. Josip Dekleva, odvetniški koncipijent iz Trsta, Josip Grbec, uradnik iz Trsta, I. Sturm, uradnik iz Trsta, Ivan Uršič iz Kobarida, kmet Rabič iz Marezig, učitelj Radoslovič iz Pulja, učiteljica Rutarjeva iz Gorice in mizar Turk iz Šempolaja. O tem pripovedujejo, da ga je dal konfinirati nabrežinski župan, ker je od njega zahteval denar za pohoštvo, ki ga je pri njem naročil župan. Na otoku Ventone se nahaja časnikar Rud. Vidrih iz Trsta in 15 istrskih kmetov, ki so bili obdolženi tatvine.

V Potenzi v Kalabriji se nahaja v enoletni konfinaciji Fanica Jelinčič iz Gorice, soproga akademika Jelinčiča, ki je že več mesecev v rimskih zaporih,

čnih polomov, ali tatovi. Zadnje dni je prišel na Lipari Iv. Udovič, trgovski pomočnik iz Trsta, in tako se je število Slovanov dvignilo na devet. To so: Slavko Tuta, dijak iz Tolminskega, Andrej Žerjal, uradnik iz Boršta, Baštjančič Anton, dijak iz Medulina, dr. D. Sardoč, zobni zdravnik iz Trsta, rudar Repulus iz Idrije, kmet Krmac iz Istre, kmet Žargon s Koprstine, Ernest Hočvar, trgovec iz Hruševja, Franc Udovič iz Sv. Ivana pri Trstu.

V zdravstvenem pogledu se konfiniranci počutijo še zadosti dobro, le rudar Repulus in dijak Baštjančič bolehata. Repulus je bil konfiniran, ker je na dan prvega majnika po pomoti dvakrat dal znamenje s sireno v idrijskem rudniku; jetiko je že prinesel s sabo na Lipari in takoj po prihodu ga je popadla huda vročina. Življenje na Liparjih je pač življenje izgnancev. Nekateri si skušajo preganjati čas s študijem. Nekaj časa to že gre, a dobro živci tega ne prenesejo. Otok je pust in žalosten ko smrt. Eno leto, dve pregnanci že mirno prenesejo, potem pa se jih polšača obup.

Policijsko nadziranje se je po begu Nittijevega nečaka prof. Rossellija in še nekega drugega italijanskega razumnika silno pospostrilo. Konfiniranci se smejo kretati v ozkem prostoru, ki ga obideš v četrto ure, medtem ko so imeli prej na razpolago večji del mesta, okoli katerega si se lahko sprehajal skoro uro. Pregonci mora imeti s seboj posebno izkaznico. Če ga zaloti miličnik brez nje, mora štiri mesece v ječo. Vsak najmanjši prestopok se kaznuje z zapornim štirih mesecev. Konfiniranci smejo zapustiti stanovanje avgusta meseca ob 6. uri zjutraj in se morajo vrniti ob 9. uri zvečer, septembra smejo izostati od 6. do 8. ure, druge mesece od 7. do 7. ure.

Večina pregnancev stanuje na gradu, ki je bil v zadnjem času nanovo prezidan. Nastanjeni so v velikih sobah, in sicer 35 do 40 v eni sobi. Drugi stanujejo v zasebnih stanovanjih; za to je treba imeti posebno dovoljenje od policijskega komisarja. Ob 9. uri zvečer odide milica na kontrolo. Miličniki pregledajo vsa stanovanja in grad, da ugotovijo, ali je konfinirane doma. Kontrola se ponovi tudi po sedemkrat na noč. Ponočne kontrole ni bilo pred begom omenjenih Italijanov.

Letos se konfiniranci ne hodijo več kopat. Že marca so napravili na policijskega komisarja prošnjo, rešena pa je bila šele koncem julija. Konfiniranci so se zbrali pred cerkvijo, tu jih je obstopila milica in jih odpeljala k morju. Miličniki so ostali z nabitimi puškami na obali, medtem ko je na morju stražila vojna ladja. Konfiniranci se niso smeli oddaljiti od obale več kot 15 metrov. Po kopeli so miličniki odpeljali konfinirance domov. Drugi dan so pregnanci raje ostali doma. Vročina je neznoša in konfiniranci so živčno tako utrjeni, da ne morejo niti čitati.

Druga skupina slovenskih konfinirancev se nahaja na Ponzi. To so: Ivan Stari, časnikar iz Trsta, dr. Josip Dekleva, odvetniški koncipijent iz Trsta, Josip Grbec, uradnik iz Trsta, I. Sturm, uradnik iz Trsta, Ivan Uršič iz Kobarida, kmet Rabič iz Marezig, učitelj Radoslovič iz Pulja, učiteljica Rutarjeva iz Gorice in mizar Turk iz Šempolaja. O tem pripovedujejo, da ga je dal konfinirati nabrežinski župan, ker je od njega zahteval denar za pohoštvo, ki ga je pri njem naročil župan. Na otoku Ventone se nahaja časnikar Rud. Vidrih iz Trsta in 15 istrskih kmetov, ki so bili obdolženi tatvine.

V Potenzi v Kalabriji se nahaja v enoletni konfinaciji Fanica Jelinčič iz Gorice, soproga akademika Jelinčiča, ki je že več mesecev v rimskih zaporih,

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izšla vsak teden

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah Amerike.

Uredništvo in upravljalstvo: **CLEVELAND, OHIO**
6117 St. Clair Avenue
Telefon: Henderson 3612Naročnina:
Za štano, na leto \$0.84
Za pošiljane \$1.60
Za izposojstvo \$3.00OFFICIAL ORGAN AND PUBLISHED BY
THE GRAND CATHOLIC SLOVENIAN CATHOLIC UNION of the U.S.A.
In the Interest of the Order
Issued every TuesdayOFFICE: 6117 St. Clair Avenue **CLEVELAND, OHIO**
Telephone: Henderson 3612Terms of Subscription:
For Members Yearly \$0.84
For Nonmembers \$1.60
Foreign Countries \$3.00

83

\$4,004,747.00

Poleg lepega gesla: "Vse za vero, dom in narod!" posluje naša K. S. K. Jednota tudi po geslu: "Sloga, bratstvo, pomoč." Vsaka izmed teh besed je pomembna in važna. Za danes se pomudimo samo pri zadnji.

Kakor znano, je bil glavni namen ustanovnikov prve slovenske podporne organizacije v Ameriki, naše K. S. K. Jednote nuditi njenemu članstvu gmotino (denarno) pomoč v slučaju kake nesreče in nezgode. Naravno, da velja to tudi za sorodnike in dediče članstva naše Jednote.

Blagopokojni Rev. Fr. Šušteršič, ki je prvi sprožil idejo o ustanovitvi naše Jednote je v 1. letniku "Amer. Slovenca" št. 43 z dne 14. oktobra leta 1892 pisal sledeče:

"Društva skrbje tudi lepo za gmotno stanje svojih udov. Če kdo oboli, dobiva podporo iz društvene blagajne, če umrje, dobi žena ali deca lepo svoto, društvo preskrbi umrlemu članu katoliški pogreb, ga spremi k večnemu počitku itd.

Slep mora biti, kdor še sedaj ne uvidi velike koristi, ki jo imajo društva za slehernega."

Enajst mesecev zatem je v svojem važnem oklicu "Svoji k svojimi!" tedanji šentpavelski semenišnik g. Matija Šavs, sedaj dekan v Shakopee, Minn. med drugim v št. 37 "A. S." z dne 1. septembra 1893 povdarjal sledeče:

"Prav vzradostilo nas je zavoljo tega pismo "Podpornega društva sv. Jožefa" v Pueblo, Colo., ki med drugim pravi:

"Naše društvo se je na zadnji seji pogovarjalo kako lepo, koristno in častno bi bilo za Slovence, ko bi se vendar le zamogli združiti v "Jednoto!" Brat bi podpiral brata, Slovenec bi se v "Jednoti" spoznal s Slovincem. Naši stroški bi bili manjši, dohodki večji, podpore bolnikom in sorodnikom umrlih udov bi se namnožile."

Ideja Rev. Šušteršiča in sedanega Rev. Šavs se je uresničila. Naša K. S. K. Jednota je bila kmalu zatem ustanovljena, posluje od tedaj za 37. leto in deli vsakovrstno pomoč svojemu članstvu.

Poglejmo malo v veliko Jednotino knjigo, kjer so zabeležene skupno izplačane podpore v teh dolgih letih njenega poslovanja. Iz istih lahko črno na belem razvidimo, da je naša Jednota od svojega postanka do 1. avgusta 1930 izplačala že \$4,004,747.00 skupnih podpor (štiri milijone štiri tisoč in sedemsto štirideset sedem dolarjev!) Pri tem se je izplačalo največ posmrtninske podpore. Žal, da nam ni moglo navesti tukaj pravega skupnega števila umrlih članov aktivnega oddelka odkar je začela naša Jednota posloovati; po naši sodbi mora znašati število istih okrog 4,500. Od leta 1920 do 30. junija nam jih je nemila smrt ugrabila 1,759, iz mladinskega oddelka od 1. junija 1916 (ustanovitve) pa do 30. junija 1930 pa 331.

Prekoračili smo torej že četrty milijon dolarjev skupne izplačane podpore. Ta ogromna svota je v raznih slučajih tisočerm in tisočerm pripomogla v njih žalosti, bedi ter revščini. Precejšen del teh dolarjev je romal tudi v staro domovino v pomoč vdovam ter sirotam. Marsikako staro in morda že napol podrti koč se je s temi Jednotinimi dolarji zboljšalo ter popravilo in marsikak dolg je bil iz gruntnih knjig izbrisan. Če računamo te milijone na staro avstrijsko veljavo, dobimo 10 milijonov goldinarjev, oziroma 20 milijonov kron; po sedanji jugoslovanski valuti bi pa ta znesek tvoril vrednost 201 in pol milijona dinarjev!

Naj nam bo torej sedanji izkaz skupnih izplačanih Jednotinih podpor v spodbudo, da bomo še z večjo vnemo delovali za našo dobro in blago podporno mater in da iste ne bomo prezirali, ne zapostavljali za drugimi. Če bomo delovali po tem načinu, bomo tudi mi enkrat deležni njenih dobrot, katere rada deli vsem svojim članom in članicam.

IZ DEŽELE NAJBOLJ ZATIRANIH

Še kamen bi omehčal se od solz,
in skala bi se stopila,
če padle nanjo bi vse solze krvave,
naših bednih bratov, onstran meje.

Pravijo, da živimo v najbolj civiliziranem in kulturnem stoletju... To velja morda za gotove države in dežele, a ne za vse. Tamkaj v daljni Rusiji so hoteli uvesti nekako boljšeševsko civilizacijo, ki se pa ljudstvu ne dopade. Tudi v Evropi, tamkaj v "blaženi" Italiji, ki je veljala že tisočletja za najbolj napredno deželo civilizacije in kulture se je po minuli svetovni vojni marsikaj premenilo. Isto bi danes lahko nazivali za pravi centrum barbarizma in za deželo najbolj zatiranih podanikov pod kruto vladno diktatorja Mussolinija, ustanovitelja in začetnika fašizma.

Žal, da so postale glavne žrtve fašizma naši rojaki, živci tamkaj na obali jadranskega morja in na našem nekdanjem Krasu. Okrog 600,000 jih je kruti Mussolini spravljal pod svoj jarem, katere tlačil kot živino in katere hoče na vsak način poitalijanditi. Našim dragim Slovincem je zaprl vse žile, čital-

nice in Narodne doma. Prestavil je slovenake učitelje in duhovnike, da se dca naših nesrečnih Primorcev vzgaja samo v pristno fašističnem (italijanskem) duhu. Prepovedane so slovenske pridige, slovenske petje v cerkvi in v dvoranah; niti slovenščina ni našim domačinom pod lastno streho dovoljena! Vsi slovenaki listi v Benetiji so bili že davno ustavljeni. Da, v resnici, naši zaslužni rojaki v Italiji so na vsem svetu najbolj zatirani.

Kaj vse počenjajo fašisti z našim ljudstvom, tega sploh ni mogoče opisati, ker italijanska cenzura ne dovoljuje vsega v javnost.

Šele pred nekaj dnevi je italijanski fašistovski režim v Trstu na smrt obsodil štiri Slovence, ki so bili tekom 48 ur po obsodbi v Bazovici ustreljeni. Ta eksekucija je prešla in iznenadila skoro vso Evropo. Naravno, da je ta nepričakovana novica globoko v srce ganila tudi nas, ameriške Slovence, oziroma ameriške Jugoslovane. Vzdigajo se po večjih naselbinah s protestnimi shodi, da na ta našin izrazijo svoj gnev in ogorčenje nad krutim početjem diktatorja Mussolinija.

Sicer ni pričakovati kake direktne pomoči v tem oziru, toda naša sveta dolžnost je, da na ta način Italijo pred ameriško javnostjo razkrinkamo kot največjo tlačiteljico svojih podložnikov in kot najbolj necivilizirano ter barbarsko državo sedanjega stoletja.

Kjerkoli se bo vršil kak sličen protestni shod, tedaj iz usmiljenja in sočutja do naših zatiranih bratov nastopimo vsi, od prvega do zadnjega. Naj čuje ves svet, kaj počenjajo kruti necivilizirani Italijani z našim ubogim tlačnim narodom.

Še jih stoka na stotine in stotine naših rodni bratov v italijanskih ječah; tudi marsikateri izmed teh naših narodnih žrtev in junakov čaka morda slična usoda, kakoršna je že zadela (Gortana, Marušiča, Miloša, Bidovca in Valenčiča, katerim naj doni kot našim narodnim mučnikom večna slava in katere tudi mi, ameriški Jugoslovani, ohranimo v najblažjem spominu!

Dostavek uredništva: V današnji izdaji prinašamo obširen opis velezanimive obravnave v Trstu, ko so bili štirje Slovenci na smrt obsojeni in kmalu nato od Italijanov ustreljeni.

Konvenčni paberki
(Piše urednik)

Pravijo, da je običajno petek bolj nesrečen dan v tednu kot so drugi. Sicer ne morem govoriti o kaki posebni nesreči za časa mojega bivanja v Waukeganu, toda malo smole sem pa imel v torek, dne 19. avgusta. Ker sem one konvenčne dni opravljal kar tri posle (urednika, upravnika in III. zapisnikarja), sem običajno vstajal vsako jutro točno ob pol 6. uri. Pri tem me ni klical nobena ura budilka, ampak jata vrabcev, ki je čivkala na bližnjem drevesu svoj "oživ, oživ!" Ono jutro mi je malo trebul nagajal; pa sem si mislil takole: Ker vsi naši konvenčni doktorji gotovo še sladko spijo, se bom pa sam z gorko črno kavo odpravil. Stopil sem doli v kuhinjo Zorčeve mame, ki so še tudi spali, pa sem pogrel nekaj kavinega zoca v enem visokem loncu. Seveda, kot novinec, kuhar, nisem znal, kje imajo sladkor shranjen; pa sem vzel tamkaj iz leve shrambe tri velike žlice sladkorju podobne štupe in jo zmešal v kavo. Škoda, da kave nisem mogel poizkusiti, ker je bila slana. To me je izučilo, da sem drugi dan rajši pil grenko kavo mesto osoljene.

Tako sem imel isto jutro tudi pri umivanju smolo, ker sem si zobe pomotoma z žavbo za britje umil. Ko sem se odpravil na delo v Jednotini in uredniški urad, sem pomotoma pripel znak delegatinje, sestre podpredsednice društva št. 162, iz Clevelanda, na kar so me čez dan šel drugi opomnili.

Isti dan smo bili nekateri tako srečni, da smo opoldne pri kosilu pohane piške obirali; le škoda, da jih je prekmalu zmanjkalo; za me je ostal še kos "škofije" in pa petelinovega vrata. Baš pohane piške so spravile nekaj delegatov tamkaj v kotu pri klavirju v tako razpoloženje, da so začeli peti s spremljevanjem na piano nekega mladega Clevelandčana. Če bi ne bilo toliko miz in stolov, bi bili najrajši začeli še plesati.

Med opoldanskim odmorom se je neka slavna družba delegatov pod vodstvom podfinančnega ministra Cokie-ja iz Rockdale, Ill., podala na sprehod, oziroma na oddih v North Chicago, baš nasproti konvenčne dvorane, kjer so se poleg ceste vsedli v travo pod košato drevo. Pri tej priliki je bil ustanovljen Prvi slovenski začasni klub lenih, ali lenuhov (W. W. W.). Seja tega novega kluba je trajala pod milim nebom do 1:30 popoldne,

izvedel od naše Kuharjeve Marjance.

Ker smo že pri palh (to je bilo ravno predzadnji p. a. s. j. dan), naj omenim še to, da sva se s farovčkim "Hektorjem" prav kmalu spoznala. Večkrat me je že pred šestimi uro jutraj čakal tamkaj na vogalu in me ves vesel spremljal v Jednotin urad. Zares lepa živalica! Če bi bil malo manjši in če bi ne bilo tako daleč, bi ga bil najraje pri odhodu seboj odpeljal; toda si nisem upal, ker ima pasjo licenco št. 317 še od lanskega leta; pri nas v Clevelandu imajo vsi kužeti in vse kužetovke licenco tekočega leta; seveda tam v Waukeganu glede pasjega davka niso tako natančni, ker imajo dosti denarja v mestni blagajni.

Kar me je na 10. cesti v Waukeganu tudi zelo zanimalo, so bile čebele v zunanji steni Petkovskove hiše. To je zelo praktično, ker se lahko strd iz panja čebel kar iz notranje sobe jemlje. Zelo so me mikali tudi oni importirani vrhniški rdeči nageljni na zadnjem porču Petkovskove hiše. Res škoda, da lastnikov tega lepega doma ni več med živimi!

V Waukeganu ima neki rojak tudi ukročenega krogarja s pristrženim repom; pri Drašlerju imajo grlice, neke druge imajo celo družino veric in zopet neke druge redijo fazane. Slednji mi najbolj ugajajo, osobito če bi jih imel človek pred seboj na krožniku pečene.

(Dalje sledi)

Mleko — najboljša hrana

Kadarkoli naše telo potrebuje okrepčila in gradilnih snovi, nam priporočajo da pijemo mleka. Zakaj?

Odgovor je jako enostaven. Uganko, kaj naj predstavlja popolno hrano, je narava sama rešila in rešitev je: mleko. Ko je nastalo veliko plemo vroečrvnih živali, sesavcev, katerih mladiči se rodijo živi in slabotni, je narava poskrbela, da bi ti novorojenčki dobivali popolno in zdravo hrano. In tako je bilo usojeno, da matere, ki so jih rodile, proizvajajo same dovršeno hranilno snov, mleko. Tudi človek, kot najbolj dovršen sesavec, je odvisen od mleka tekom dni svojega detinstva.

Mleko je popolna hrana. Vsebuje vsako snov, ki je potrebna za rast in zdravje. Je hrana, ki gradi telo in popravlja obrabljene tkanine. Pa je tudi kurilna snov, kajti preskrbuje s snovjo za ustvarjanje energije, potom katere telo izvršuje mišično delavnost. Povrh tega so v mleku one prepotrebne mineralne soli, ki dajejo moč in trdnost kostem in zobem.

Dočim je vrednost mleka kot glavna hrana za deteta splošno priznana, dostikrat pozabljam, da je mleko izborna hrana tudi za odrasle. Kakor vsak otrok bi moral piti kvart mleka na dan, tako bi moral odrasli piti vsaj pajnt istega. Otroci in odrasli uspevajo z mlekom.

Ker je mleko taka popolna hrana, se priporoča onim, ki so slabega zdravja da ga zavzivaše še več kot po navadi. Ako sledijo temu nasvetu, se dostikrat izognejo težkim boleznim. Ta popolna hrana — kakor je znastveno dokazano — okrepčuje utrujeno delo odraslih, kakor rastoče telo deteta.

Toda mleko za odrasle ali za deteta mora biti čisto, ako naj doprinese svojo korist. Dandanes dobivamo mleko najčistejše vrste vsled strogih mestnih naredb in državnih zakonov. Mleko mesta New York je tipično v tem pogledu. Za starih časov je bilo drugače in okuženo mleko je večkrat povzročilo razpašene nalezljivih bolezni. Mleko pod nesantarno upravo s strani mlekarjev in prodajalcev utegne biti sredstvo za sledeče nalezljive bolezni: legar, vnetje grla in

nekatero vrste tuberkuloze.

V prejšnjih časih je zlasti pretila nevarnost detetom in mladim otrokom, da se okužijo s tuberkulozo potom mleka bolnih krav. Tuberkuloza je navadna bolezen goveda in surovo mleko okuženih krav dostikrat vsebuje žive bakterije tuberkuloze. Izkušnja je dokazala, da so te bakterije sicer razmeroma brez nevarnosti za odrasle, ali da morajo povzročiti usodepolne infekcije pri otrocih, ki pijejo surovega mleka.

Dandanes pa živinozdravniki nadzorniki pregledujejo vsako čredo potom tuberkulovih poizkusov in vsako tuberkulozno govedo je takoj ubito. Na tak način je bil vir nevarnosti znatno omejen. Vrhutega določbe zdravstvenih zakonov, ki delujejo za snago in čistost, zlasti pa odredbe glede pravilne pasteurizacije imajo za posledice, da okuženja vsled mleka in razpajenja nalezljivih bolezni vsled njega so postale jako redke.

Pasteurizacija ubija klice tuberkuloze, legarja in drugih nalezljivih bolezni. Pasteurizacija je tudi odpravila nekdanji strah detinske kolere. Kar do prvih let sedanjega stoletja je ta bolezen ubijala nešteto mladih življenj vsako poletje. Vzrok te grize je bil neznan. Leta 1903 in 1904 pa sta Dr. Holt, slavni specializist za deteta, in Dr. Park, ravnatelj laboratorija newyorškega zdravstvenega departamenta, dokazala, da vzrok te bolezni ni bila nikaka posebna klica, marveč mleko, ki je vsebovalo znatno število bakterij takozvane neškodljive vrste, o katerih ni niko prej sumil. Dokazalo se je, da te bakterije sicer ne škodujejo starejšim otrokom in odraslim, ampak da imajo vničevalen pliv na delikate prebavne organe dojenčkov. To odkritje je privedlo do splošne pasteurizacije. V razvoju iste je igral veliko vlogo znani človekoljub Nathan Straus.

Sanitarni zakoni imajo za posledico, da je mleko dandanes zdravo in varno. Ali treba imeti pred očmi, da, dočim zakoni skrbijo za to, da pride mleko pred naše duri v dobrem stanju, smo mi sami odgovorni, da ga ohranimo ravnotako čisto in sveže v naši kuhinji.

Pasteurizacija obstaja v glavnem v tem, da se mleko zagreje do gotove temperature (143 Fahrenheit) in da se drži pri tej temperaturi za trideset minut. To postopanje ubija nevarne bolezenske klice ni znatno zmanjša število takozvanih neškodljivih bakterij.

Ali da te bakterije ostanejo v malem številu, mora mleko ostati sveže. Gospodinja mora paziti na to, da mleko ostane hladno, dokler ga ne rabi. Led v ledenici je neohodno potreben v vsaki kuhinji. Mnogo ledu pomenjuje sveže, sladko mleko, kakršno je potrebno za zdravje. Ni zadosti, da se kupi dobro mleko. Mleko mora ostati hladno in snažno.

Mleko se mora smatrati kot zavarovanje za zdravje vsakogar. Ali to mleko mora biti shranjeno pod zdravimi in svežimi razmerami.

Ne le otroci in bolniki potrebujejo mleka, marveč vsak izmed nas naj poišče zdravja v tej hranilni in ozdravjujoči pijači.

Platina v umetnosti in znanosti

Amerika vporablja več platine kot katera druga dežela. V teh zadnjih letih je ta izredno dragocena kovina postala dražja kot samo zlato. Kar polovica pridobljene platine se vporablja za izdelovanje draguljev, ostali del platine pa je neohodno potreba za razne industrije. Vzlic visoki ceni platine je potreba tako velika, da zaloga ne zadostuje. Po vsem svetu marljivo raziskujejo vse pokrajine, kjer bi mogli najti to prepotrebno rudo.

Prav čudno je, da je širokemu občinstvu zanimiva povest

o platini tako malo znana. Platino so najprej odkrili v Ameriki pred mnogimi stoletji in rabili so jo za izdelovanje nakitov. Še davno pred odkritjem Amerike so Indijanci rabili platino za okinčanje in tudi za vsakodnevne potrebe. Našli so starodavne nakite, na tisoče komadov, v grobovih Centralne Amerike, ki so baje ravno tako stari kot nakiti starih Egipčanov.

Platino so zopet odkril Španci v Ameriki pred 1600. Njihovi raziskovalci so stikali po zlato in srebru in niso prepoznali vrednost nove kovine. Uvideli so pa, da je platina gibka in obdelovalna, in rabili so jo za razne svrhe. Ravno radi te svoje gibkosti se platina tako željno rabi v današnjem izdelovanju draguljev. Platina se daje tako lahko obdelovati, da so jo Španci rabili za ponarejanje srebrnjakov. Radi tega je bil uvoz platine v Evropo prepovedan.

Dandanašnja dva glavna vira platine sta Rusija in Južna Amerika. Sodi se, da so naslage platine v Uralu najbogatejše na svetu, ali od časa vojne se je malo delalo v Rusiji. Radi tega se platina sedaj večinoma pridobiva iz rudnika v Columbiju. Precejšnjo količino platine so našli znotraj mej Združenih držav in je verjetno, da se bo tukajšnja zaloga še povečala.

Malokdo bi spoznal to dragoceno kovino, ako bi jo slučajno našel v naravi. Ne sveti se kot zlato, marveč v surovem stanju je topa in brez sijaja. Najbogatejše oblike te rude so dostikrat najdejo na površini in more se pobrati brez nikakega napora. Našli so že koščke platine v vrednosti do \$35,000. Ameriški način izkopavanja in rafiniranja se smatra najbolj znanstvenim.

Platina se pridobiva s tem, da se surova ruda najprej zmelje, dokler ne izgine kot kak pesek. Platina se lahko spozna vsled njene velike težine napram drugim kovinam. Rafiniranje najprej spreminja ta kovinski pesek v nekako čudno gobasto snov, ki je še vedno brez sijaja. Kovina v tej obliki je mehka in se daje gnetiti s prsti. To luknjičavo snov potem stiskajo v ploščice.

Rafiniranje nadaljuje, dokler ni kovina 99% čista. V končni obliki izgleda precej topo in je seveda jako težka. Potem se navadno zvalja v palčice, tako drobne, da se lahko denejo v žip. V tej obliki je platina tako draga, da komad iste velikosti, kot je funt mila, stane \$25,000 in še več. Ves čas rafiniranja so delavci pod strogim nadzorstvom. Tovarne so zastražene kot kake kovarne denarja. O najmanjšem drobku platine se vodi račun.

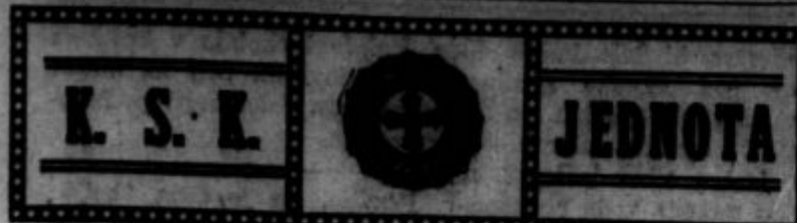
Še le tekom zadnjih trideset let so spoznali velikansko važnost platine za razne industrije. Ni dvoma, da bo platina v bodočnosti še bolj v rabi kot danes.

PRVI TISKARSKI ŠKRAT

Tiskovne pomote so skoro toliko stare, kolikor tisk sam. Prva tiskovna pomota se je vrinila v mogunski psalter, kjer stoji "psalmodium" mesto "psalmorum." Psalter je bil izdan leta 1457 v Mainz. Od tistih dni se je tiskarski škrat mogločno razbohotil in razplodil.

JASTREB Z ZVONCEM

Na Bavarskem je ustrelil neki posestnik jastreba, ki je imel zvonce okoli vratu. Iz vgravi-rane letnice se je dognalo, da je jastreb letal že štirideset let s tem zvoncec okoli. Slučaj je imel tudi splošne posledice. V tem kraju namreč živi vera, da tisti, ki sliši zvonjenje v zraku, postane v najkrajšem času nesrečen. Srečen lovec je sedaj ustrelil nesrečo iz zraka.

Ustanovljena v Jolietu, Ill. dan 1. septembra 1894. Inkorporirana v Jolietu, Ill. dan 12. decembra 1894.
GLAVNI URAĐ: 1894 N. CHICAGO ST., JOLIET, ILL.
Tajnik: 1894

Solventnost aktivnog oddjela 101.05%; solventnost mladinskog oddjela 100.54%
Od ustanovitve do 1. sept. 1930 znaka skupna isplaćana podpora \$4,004,747

GLAVNI URAĐNIČKI:
Glavni predsjednik: ANTON GRDINA, 1933 N. 2nd St., Cleveland, Ohio.
I. podpredsjednik: JOHN GRIM, 817 East O St., Pueblo, Colo.
II. podpredsjednik: MRS. MARY CHAMPA, 211 W. Poplar St., Chisholm, Minn.
Glavni tajnik: JOSEF ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomoćni tajnik: STEVE G. VERTIN, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Blagovnik: JOHN GRAMER, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Duhovni vođa: REV. KAZIMIR OVERKO, 2618 W. St. Clair St., Indianapolis, Ind.

Vrhovni savjetnik: DR. J. M. SELISKAR, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, O.
NADZORNI ODOR:
MARTIN SHUKLA, 811 Ave. A, Brooklyn, Ill.
LOUIS ZELAZNIKAR, 2113 W. 2nd St., Chicago, Ill.
FRANK FRANCHICH, 6207 National Ave., West Allis, Wis.
MIRIAM BOCHERAR, 1613 Elmwood St., Joliet, Ill.
MRS. LOUISE LIKOVICH, 927 Wing Ave., South Chicago, Ill.

FINANČNI ODOR:
FRANK OPEKA Sr., 26-18th St., North Chicago, Ill.
FRANK GOSPODARICH, Rockdale, P. O., Joliet, Ill.
JOHN ZULICH, 1815 N. St. Clair Ave., Cleveland, O.

FOROTNI ODOR:
JOHN DRUMAN, Box 520, Forest City, Pa.
JOHN R. STERBENZ, 174 Woodland Ave., Laurium, Mich.
JOHN MURN, 43 Hallock Ave., Brooklyn, N. Y.
MATT BROZENICH, 121-44th St., Pittsburgh, Pa.
RUDOLPH G. RUDMAN, 285 Burlington Rd., Forest Hills, Wilkesburg, Pa.

UREDNIK IN UPRAVNIK GLASILA
IVAN ZUPAN, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Vsa pisma in denarne sadave, tikajobe se Jednote, naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSEF ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.; dopise, društvene vesti, rama naznanila, oglašje in naročnino pa na "GLASILO K. S. K. JEDNOTE," 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O.

IZ GLAVNEGA URADA K. S. K. JEDNOTE

DRUŠTVOM, KI ŽELJO PRISTOPITI V CENTRALNI BOLNIŠKI ODDELEK NA ZNANJE!

Pri minuli konvenciji je bila odobrena sledeća resolucija, predložena delegaciji po zastopnikih centralnih bolniških društev:

"Vsa tista društva, ki žele pristopiti v centralizacijo do 1. februarja, 1931, se jih sprejme v celoti brez zdravniške preiskave.

"Z dnem pristopa prevzame centralizacija plačevanje bolniških podpor bolnih članov takih društev.

"Doba plačevanja bolniške podpore takih članov se plačuje na podlagi pravil centralnega oddelka, odštevši dneve, za katere je član podpora že prejel pri svojem društvu.

"V centralizacijo se na podlagi točke 4 teh pravil ne sprejme pohabljenih ali neozdravljivih članov, ali pa takih, ki so pri svojem društvu prejeli že celotno bolniško podporo. V to svrhu mora vsako društvo ob času prošnje za vstop v centralni bolniški oddelek poročati imena takih članov, kakor tudi imena in naslove in starost vseh tistih članov svojega društva, ki se žele zavarovati v centralizaciji.

"Društva, odnosno njihovi uradniki, to je predsednik, tajnik in blagajnik, se pri tem smatrajo kot zastopniki članov svojega društva.

"V slučaju, da se kdaj dožene, da je bil kak član sprejet v centralizacijo v nasprotnost z določbami teh pravil, se mu v bolezni ne plača nobene podpore, in se ga izključi iz centralnega bolniškega oddelka, ter povrne njegov plačani asesment brez obresti.

"V slučaju, da se kateri član, ki po svojem društvu ni bil priporočen v centralni bolniški oddelek, čuti prizadetega na svojih pravicah, se zamore podvreči zdravniški preiskavi, in če vrhovni zdravnik odobri njegovo prošnjo, se ga sprejme v ta oddelek, pod pogoji, kakoršne vrhovni zdravnik določi."

Potom zgoraj omenjene resolucije je dana prilika vsem društvom, ki kdaj še ne spadajo v centralizacijo, da lahko pristopijo in to najkasneje do 1. februarja, 1931.

Pogoji, pod katerimi se dovoli društvom pristopiti so nad vse povoljni. Boljših pogojev in lepše prilike se sploh pričakovati ne more.

Zaradi tega se apelira na vsa krajevna društva, ki sedaj še ne spadajo v centralizacijo, da o resoluciji na društvenih sejah razpravljajo in se za pristop v centralizacijo kakor hitro mogoče izrečejo.

Prošnje za pristop v centralizacijo naj se pošlje na glavni urad kakor hitro mogoče, da se take prošnje v smislu sklepa konvencije priobčijo v Glasilu.

Uradniki in uradnice krajevnih društev so prošeni, da članstvu pojasnijo koristi centralnega bolniškega oddelka ter priporočajo, da se članstvo izreče za pristop v centralizacijo tako, da bo do 1. februarja, 1931 vsako društvo naše Jednote spadalo v centralni bolniški oddelek.

Še le potem, ko bodo vsa krajevna društva v centralizaciji, bomo vsi pravi bratje in sestre. Torej delujmo na to, da se uresniči in udeležiti pravo in popolno bratstvo v K. S. K. J.

Za glavni urad K. S. K. Jednote:

Josip Zalar, glavni tajnik.

IZLET V STARO DOMOVINO

Ze lanko leto se je nameravalo napraviti izlet v staro domovino. Iz gotovih vzrokov od tega ni prišlo.

Pri minuli konvenciji pa je delegacija določila, da se priredi pod pokroviteljstvom K. S. K. Jednote prvi skupni izlet v staro domovino prihodnje leto 1931.

Natančen čas, kdaj in kako se bo potovalo, bo pozneje določen. Za sedaj naj to služi le kot prednaznanilo in priporočilo vsem onim, ki nameravajo potovati v staro domovino letos ali pa prve mesece prihodnjega leta, da naj odhod preložijo, ter z istim počakajo skupnega izleta članstva K. S. K. Jednote.

Priporočati je, da bi se tudi naši, tukaj rojeni mladi člani in članice v velikem številu izleta udeležili, da bi tako videli krasoto stare domovine, rodne grude svojih staršev, sorodnikov in znancev. Za nadaljna pojasnila pišite na podpisana.

Z bratakim pozdravom,

Josip Zalar, glavni tajnik.

Finančno poročilo K. S. K. J. za mesec avgust 1930

Dr. št.	Prilobi na asesment	Smrtnine	Pokodnine	Centralne bolniške podpore	Osnovne podpore	Odpravnina
1	\$ 848.02					
2	938.15					
3	241.87					
4	331.94			\$ 63.00		
5	339.02			78.00		
6	1,085.94		200.00		\$ 50.00	
7	199.93				50.00	
8	29.10					
9	173.35					
10	413.42					
11	102.83					
12	339.45	\$1,000.00		86.00		
13						
14	161.35			66.00		
15	37.05					
16	261.80	500.00				
17	169.47					
18	218.88			53.00		
19	9.92					
20	901.34					
21	968.39		100.00			
22	618.00			176.50		
23	136.20					
24	218.89					
25						
26	184.76			126.00		
27						
28	383.95					
29	184.80		50.00			
30	478.78					
31	123.26					
32	107.85					
33	375.49					
34						
35	100.76					
36				136.50		
37	461.54					
38	252.27			28.00		
39	512.86		200.00	102.00		
40	554.09		150.00	60.00		
41	133.19					
42	752.79			16.00		\$230.00
43	69.93				50.00	
44	69.93				50.00	
45	35.33					
46	582.55					
47	315.63	500.00				
48	350.58					
49	72.54					
50	156.68					
51	370.33		100.00	116.00		
52	31.03					
53	158.51			76.50		
54	88.34					
55	242.64					
56	503.73		100.00			
57	108.29					
58					50.00	
59	336.40		50.00		50.00	
60	49.10					
61	11.91		100.00	27.00		
62	183.27		100.00	21.00		
63	171.78					
64	187.22					
65	110.61					
66	66.78					
67	181.16					
68	191.19					
69	547.74			118.00		
70	82.64					
71	151.73					
72	104.67					
73	94.55					
74	336.90			78.00		
75	415.99	1,000.00	100.00	59.00		
76	267.22					
77	73.36					
78	406.69		100.00			
79	137.68			58.00		
80	351.15			38.00		
81	331.31			15.00		
82				40.50	100.00	
83	202.75					
84	185.30					
85	253.56					
86	40.43					
87						
88	579.66					
89	54.15					
90						
91	222.34					
92	14.71					
93	23.28					
94						
95	128.17		100.00			
96	16.77					
97	261.07					
98						
99	47.23					
100	142.75			60.00		
101	217.59					
102	196.34					
103	85.24			15.00		
104	84.85					
105	338.11					
106	183.25					
107	464.65		100.00			
108	133.56					
109	356.58					
110			200.00			
111						
112	392.47	500.00		121.00		
113	30.57					
114	484.88		100.00	112.50		
115	248.56		100.00			
116	42.53			14.50		
117	92.80			15.00		
118	105.19			31.50		
119	1,062.88	1,000.00	100.00			
120			75.00			
121						
122	271.71					
123	195.02		100.00			
124	66.50					
125	29.31			30.00		
126	285.73			35.00		
127	1,422.48					
128	84.58					
129	160.23					
130	231.11			101.00		
131	328.39			76.00		
132	83.36					
133	56.00					
134	283.94			53.00		
135						
136	94.67					
137	51.60					
138	100.77		200.00	87.00		
139						
140	38.90					
141	93.01					
142	74.64					
143	52.95					
144	13.62					
145	67.04			62.00		
146	111.70			224.00		
147	48.15					
148						
149	304.90			43.00		
150						
151						
152	228.95					
153	73.94			51.00		
154	39.00					
155						
156	52.02					
157	97.76					
158						
159						
160	64.68			14.00		
161	140.31			55.00		
162	18.09					
163	76.07		100.00			
164	93.87					
165	287.00		100.00			
166	34.32					
167	66.93					

DR. IVAN KAPLOVNIK:

JANEZ ČEBULJ
MISIJONAR V AMERIKI

"V Keshena je katoliška cerkev, precej večja kot v Shawano. Postavili so jo Indijanci s pomočjo neke katoliške ameriške gospe, ki je posebno veliko zanj prispevala. Imenovala se je Daysmann. Najbolj znamenito o njej pa je to, da je po nji takorekčito zasvetila luč sv. vere nenominskim Indijancem, katerih je veliko zanj pridobila. Zнала je govoriti chippawajsko, kar tudi g. Janez izvrstno govori. Ta jezik je zelo različen od menominskega, vendar ga odrasli Menominci vsi razumejo, ker zelo občujejo z chippawajci. Tudi Čebulj govori z njimi le po chippawajsko in pridiguje jim le v tem jeziku. Katoliških Indijancev je nekoliko manj kot dve tretjini; ostali so še pogani. Vseh skupaj je kaka dva tisoča, ki stanujejo daleč okrog po gozdih. Sploh so katoličani prav dobri in zelo različni od pogonov. Katoličani so veliko bolj pohlevni, priljudni in priključivi. Tudi jaz sem si pridobil že dva prijatelja med njimi, in Čebulj mi je pravil, da Indijancem ni všeč, da bom jaz proč šel; hočejo da bi vso zimo ostal pri g. Janezu. Dne 6. oktobra pojdem namreč v Greenbay, kjer bom potem morebiti ostal nekoliko tednov.

"Posebno lepo je to, kako duhovnike spoštujejo. Imajo se za popolnoma nevredne, da bi se njegove roke dotaknili. Ako pa Indijancem sliši duhovnika, ga ne nagovori sam, ampak čaka, da spregovori duhovnik prvi; šele potem si upa govoriti. Noben Indijancem, bodisi pogan ali kristjan, si ne bo nikoli upal le besedice reči zoper duhovnika. Prav ginjažive je videti Indijance pri slovesu, ko gre duhovnik od njih. Bila sva nekega dne v daljni indijanski vasi Pihkvahkana, ki je 24 milj daleč od Shawano. Ko sva se vračala v Keshena, so šli Indijanci prav tako za vozom kot ovčice za dobrim pastirjem ali kot otroci za starši, ako se ti odpravijo na daljno pot. Dobro se še spominjam stare Indijanke; ko je videla, da gremo mimo njene kočje, je priletela ven in od daleč podajala roko g. Janezu in vpila: 'Božo, božo!' kar imajo Menominci kot tudi chippawajci za pozdrav ali pa za slovo.

"Menominci se žive z divjim sadjem, ki ga dobivajo po gozdih, z divjim rižem, z borovnicami, z lovom in ribami, katere znajo posebno spretno loviti. Sama z gospodom sva bila pričujoča, ko so jih lovili. Hitro znajo nasajati ribe, ki ali pri dnu vode mirno stoji, ali pa tudi sem in tje plavajo, na svoje droge, ki imajo na koncu železne rogovilice. Ribe potem mečejo v svoje čolnice, ki so iz brezove kože ali pa iz celega drevesnega debla. Tako si nalovijo Indijanci v kratkem času dovolj rib. Govejega mesa ne jedo dosti, ker nimajo veliko goveje živine, temveč večidel le konje. Tukajšnji Indijanci so vsi prav dobri jezdec. Posebno lepo jih je videti, ko jih jezdi čela tropa. Človeku se prav tako zdi, kot da bi bili možje na konje priraščeni. Polja tukajšnji Indijanci še nič kaj ne obdelujejo. Le kak bolj izobražen sadi kaj malega koruze ali krompirja, za kar je tukaj posebno dobra zemlja. Indijanski možaki so čvrste, ravne in junaške postave, ženske so pa zelo nepravilne, nesnažne in zatelebane.

"Ko je g. Janez nekega dne šel k bolnemu Indijancu, je srečal med potjo največjega indijanskega poglavarja, ki je pa še pagan. Ta je bil g. Janeza prav vesel in rekel mu je, pogovarjate se z njim, med drugim tole: 'Moj stričnik, prav zelo me veseli, da si prišel k nam. Obljubim ti, ako ostaneš

pri nas, da se ne bom le samo jaz dal krstiti, ampak tudi vse svoje junake (podložnike) bom primoral, da se bodo spreobrili.'

"Prvo nedeljo, ko sva prišla sem, je imel g. Janez dopoldansko božjo službo tam v Shawano, kjer je pridigoval angleški, nemški in francoski. Popoldan sva šla v Keshena in tam je Indijancem pridigoval po chippawajsko. Krstil je v tem času g. Janez blizu 40 Indijancev, med katerimi je bilo že deset odraslih. Med belimi je krstil tudi štiri češke, dva irska in enega nemškega. Tako se spopolnujejo Zveličarjeve besede: 'Pojdite in učite vse narode in kršćujte...'

"Ko je g. Janez prišel k Indijancem, je bila prva sitnost ta, da je bilo veliko zakonskih ločenih; s temi je imel dosti opraviti, da jih je spet skupaj spravil. Druge težave indijanskih misijonarjev so vam sploh znane. Najhuje za g. Janeza je pa to, da nima nič svojega domovja in nobenega pravega stalnega mesta. Lahko si je misliti, kako težko si je svoj živčev iskat od hiše do hiše ali od kočje do kočje, posebno pri takih ljudeh, kot so tukajšnji beli katoličani, ki niso nič prav vneti, da bi pomagali duhovniku. Ti bi najbrž najrajši videli, da bi se njih duhovnik z vsem potrebnim le sam preskrboval. To bi seveda g. Janez prav rad storil, ko bi imel dovolj denarja. Ali kaj, ker ga tako malo dobi, in še tega, kar ga ima, bi rad porabil za cerkev, kar je tudi zelo potrebno. Menominci so v tem oziru veliko boljše. Za duhovnika bi radi vse storili in mu vse dali, ko bi le sami kaj imeli.

"Kakor povsod, tako so se tudi tu trudili protestantje, da bi zapeljali uboge Indijance. Prišel je bil lansko zimo tudi k Menomincem protestantski pastir s svojo ženo. Oba sta se bila namenila pripeljati Indijance od luči prave katoliške vere v temo protestantske krivice vere. A ni se jima posrečilo; dobila sta jo po nosu. Indijanci vedo dobro, kaj je pravo zanje in kaj ne. Vedeli so tudi, kakšno mazilo prodajata ta dva. Zato so jima pa že v dveh dneh ukazali, naj svoja kopita pobereta in se gotovo več ne vrmeta, ker sicer bi se jima ne godilo dobro.

"Tukaj je že sedaj tako mraz, da morajo ljudje ves dan peč kuriti, kaj bo neki šele pozimi. Da boste vedeli, kako hitro rastejo v Ameriki mesta, naj vam povem le toliko, da je Shawano v tem času, kar sem že jaz tukaj, za 20 hiš večji."

Nekoliko pozneje, dne 26. decembra, 1873 je Čebulj sam pisal iz Keshena svojemu prijatelju Janez St. sledeče pismo:

"Misijon znova ustanoviti je težavna reč; treba mi je hudo delati, sekati, trebiti, orati na duhovnem in misijonskem polju. Indijanci v tem kraju so bili hudo sprijeti; zakonov je bilo med katoličani nad 30 razdrtih in pijančevanje se je tako vkoreninilo pri Menomincih in Potovatomcih, da sem začel koma skoraj srčnost zgubiti. Dokaj katoliških Indijancev je popustilo prijetna in pripravna stanovišča blizu misijonske cerkve in se pomaknilo daleč naprej v starodavne gozde med divje malikovalce.

"Ali moj dosednji trud ni bil zastoj. Prehodil sem od 15. oktobra do 12. novembra velik del misijona, marsikatero neč prespal pod milim nebom, poiskal izgubljenih ovčic, grmel nad podivjanimi trdovratniki, preganjal pijance in evropske bele žganjarje, ki Indijancem žganje prodajajo, od kočje do kočje, iz grmovja v grmovje, uravnali zakone in pridobil dokaj malikovalcev za krščansko vero. Storil sem vse to v imenu krščanstva in prave omike.

(Dolje prihodnjile).

Mokronog in njegova okolica

V novejšem času se je začela zanimati turistična javnost tudi Dolenjsko. Res je lepa naša romantična Gorenjska, ki privablja v svojo gorsko kraljestvo turiste iz celega sveta, nič manj pa ni lepa naša idilična Dolenjska, ki je vabi, ne da delaš visoke in parone ture, pač pa, da si umiriš razkrojene živce in okrepiš razrahljano zdravje v mirnem zatišju sredi sočnega zelenja bukovih in smrekovih gozdov.

Tak lep kotiček naše zemlje je tudi mokronoška dolina, obdarna z zelenimi gričevjem in vinskih goricami, sredi katerih se bleste bele cerkve in zidanice, pa tudi številni stari gradovi in gradiči, ki nas spominjajo davno minule romantične dobe naših prednikov in njih mogočnih gospodarjev, ki so zatirali naš narod.

Na progi Trebnje—St. Janž, dobre 3 km. od postaje Bistrica—Mokronog, leži v prijazni kotlini trg Mokronog, ki ga pravzaprav ne vidiš poprej, dokler že nisi v njem, pač pa te od daleč pozdravlja starinski grad in prelepa žalostna gora, ob vznožju katerih se razprostira trg.

Trg Mokronog je že stara naselbina. Trdi se, da je bil v starih časih mesto, kar bi potrdilo dejstvo, da je bil obzidan, o čemur pričata še danes štiriočlani stolp in pa ulica, ki se še danes imenuje "Za zidom."

Da je bil ta kraj naseljen že v najstarejših časih, pričajo tudi različne izkopnine, ki jih je odkril v tamošnji okolici starinslovec samouk, širok Slovenije znani, sedaj že umrli kmet Pečnik in ki jih hrani v velikem številu ljubljanski muzej.

Da je imel Mokronog tudi sodne pravice, nam priča "gavžni hrib," kjer so obehali zločince.—Zadnji zločinec je bil obeh 22. oktobra 1734. Imena tega zločincea se ni moglo dognati, ker sega mrtvaška knjiga tamošnjega župnišča samo od leta 1737. nazaj.

Mokronog je popolnoma pogorel v noči od 13. in 14. aprila leta 1682. in takrat so pogoreli najbrže tudi vsi arhivi, iz katerih bi se dala dognati natančnejša zgodovina tega kraja. Grad Mokronog je že zelo star. Ljudska govorica tudi trdi, da je bil nekdanji ženski samostan, kar pa Valvasor zanika.

Grad je prišel v roke krške škofije in ostal v njeni lasti do leta 1616., ko ga je kupil neki Mahorčič. Od tega ga je kupil Ernest Mihael pl. Scherenburg, ki je v testamentu od 10. decembra leta 1649. ustanovil v Mokronogu samostojno faro. Do tega leta je bil v Mokronogu samo vikarijat, ki je spadal nekaj

časa pod Trebelno in nekaj časa pod St. Rupert.

Imenovani pl. Scherenburg je imel samo eno hčer. K tej se je priženil Janez Daniel Kajzel. Tega Kajzela je stric njegove žene, Hans Jožef Scherenburg, ko sta pod gradom kegljala, v jezi zabodel z nožem v vrat, da je čez pol ure umrl. Kje je bilo to kegljišče, se vidi še dandanes.

Grad je prišel pozneje v last barona Mandela, potem zopet v last baronov Bergov. Zadnji potomec te roduvine, baron Ludvik Berg, je ta grad in vsa posestva razprodal in se preselil v Gradec. Sedanji lastnik gradu je bančni ravatelj Pečenko iz Ljubljane.

Za časa kmečkih uporov so napadli kmetje tudi mokronoški grad brez posebne škode. Mokronog je napadel tudi Jan Vitovec, ko se je boril za dedščino celjskih grofov.

Ob vznožju gradu je stala majhna cerkev, ki so jo pa leta 1828. podrli in sezidali na tem prostoru novo, ki pa ni v arhitektonskem oziru nikak posebnost. Znamenita je Langusova oltarna slika, ki predstavlja sv. Tilna. Za model sv. Tilna mu je služil baron Mandel, za angelja, ki mu drži škofovsko palico, pa njegova hčerka, poznejša baronica Berg. V stranskem oltarju je slika, ki predstavlja majniško čečenje Matere Božje, ki jo je naslikala Langusova nečakinja Henrijeta Langus.

Zanimiva je tudi cerkva na žalostni gori ki je bila sezidana v 17. stoletju, posvečena Materi sedem žalosti. Strop krase lepe freske neznanega slikarja, lepa umetnina pa je tudi veliki oltar, zgrajen z črnega mramorja, ki sta ga dala napraviti baron Kajzel in njegova soproga leta 1675. Stene krog glavnega oltarja so polne motivnih slik in sličic, na prošnjo Matere božje. Med njimi je prav lepa ona grofica Jankovič iz Novega grada z otrokom v naročju, naslikana 1695. Štiri leta je bil njen zakon brez otrok. V četrtem letu je dobila sina in v ta spomin je dala napraviti omenjeno sliko. Med drugimi manjšimi slikami je znamenita tudi ona, ki predstavlja čudežno rešitev trgovca in kapitana Lukmana, ki je bil lastnik ene najstarejših hiš v Mokronogu, (sedaj last g. Heflerja). Tega Lukmana je zadel ob rtu Dobrenade hud vihar, ki je grozil potopiti njegovo ladjo. V spomin čudežne rešitve je zgradil leta 1679. poleg cerkve na žalostni gori sv. stopnjice z relikvijami raznih svetnikov.—Tudi notranjost teh stopnic krasi številne freske, ki predstavljajo Kristusovo trpljenje. Vsa ko leto o sv. Jereneju je na žalostni gori velik romarski šod, kamor prihajajo romarji od blizu in daleč. Zvečer plešejo na veliki ravnini ob vznožju žalost-

ne gore nek nabožen ples, imenovan "vrtec," ki je preostanek iz časov "akakačev."

Z žalostne gore imaš prekrasen razgled na lepo Mirnsko dolino, ki jo obdaja Dolenjsko gričevje z očakom Kumom. V bližnji okolici je več zelo lepih izprehodov. Ako se hočeš navžiti svežega gozdnega zraka, greš v bližnje smrečje za cerkvico sv. Florijana lepo Mirnsko dolino.

Daljši izlet lahko napraviš po lepi gozdni cesti na Trebelno. Mimogrede si lahko ogledaš staro kapelico pri cerkvi sv. Petra, o kateri ljudstvo trdi, da je v njej maševal sv. Moro. Stavba je okrogla v obliki stolpa, spodaj pa ima kostnico. Tam blizu se vidi jo še tudi razvaline že popolnoma porušenega gradu Gorenji Mokronog, katerega zadnji lastnik je bil Andreas Obernassenfuss. Ako hočeš imeti lep razgled, greš do cerkvice sv. Rozalije, od koder vidiš kočevsko hribovje, naše lepe Gorjanke in po Savski dolini vse do Zagrebra.—Lep izlet je tudi St. Rupert, dobro uro hoda, kjer si lahko ogledaš starinski grad Rakovnik, last grofov Barbov, katerih ded je bil slovenski poslanec v dunajskem parlamentu, ter eno najlepših cerkva na Slovenskem, ki je zidana v čistem gotskem slogu, cerkev v St. Rupertu.

Zelo lepa in zanimiva je pot iz Mokronoga proti Novemu mestu mimo znanih šmarjeških toplic.

Lepa je naša Dolenjska in v sebi skriva mnogo zanimivosti, za katere bi bilo treba vzbuditi zanimanje.

R. P.

OGROMNO UMETNO JEZE-RO V SAHARI

S problemom Sahare se bavi nekoliko modernih tehnikov in ako bodo uspeli s svojimi načrti, bo to pomenilo veliko zmago človeka nad obupno suho puščavo. Francozi se bodo kmalu odločili za zgradbo velike prekosaharske ceste, bodisi železnice ali ceste za avtomobile. Italijani hočejo z izviranjem arabskih studentev spremeniti severni obrežni del Libije iz puščine v rodovitno namočno zemljo. Egipčani, ki se trdoživno upirajo regulaciji gornjega Nila, češ, da bi ta oropala Egipt za vso potrebno vodo, se zopet bavijo s starim načrtom za umetno namakanje puščavskih predelov z morsko vodo. V ta namen bi napeljali morsko vodo v puščavsko kotlinu Quattara, ležečo 64 kilometrov od obrežja Sredozemskega morja. Ta kotlina meri več nego 11 štirijakiških kilometrov. Kakor poročajo, je v načrtu prekop od morja, po katerem bi morska voda zalila kotlino in vstvarila umetno jezero, ki bi bilo nekoliko večje od bivše Kranjske. Gladina

tega jezera bi bila kakih 50 metrov pod morako gladino, njega največja globina pa bi znašala 75 metrov. Ker bi voda v jezeru silno izhlapevala, bi tekla morska voda po kanalu neprestano v množini kakih 40 ton dnevno. Voda, ki bi padala iz višine 50 metrov v jezero, bi dala 160.000 konjskih sil; tudi te bi se dale izkoristiti v prosep dežele. Izhlapevajoča voda bi dajala okolici stalne sladke padavine, od katerih

si Egipčani obetajo v kratkem času rodovitnih polj na mestu današnjega žalostnega peščenega morja.

Pravijo, da je žena "boljša polovica" moža v mnogih slučajih je pa tudi boljša celota.

Nevoščljivost izpodkopava srečo zadovoljnemu.

Kdor nima posebno dobrega spomina, naj nikar ne laže.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Še vedno neizmerno potrt vsled prevelikega udarca, ki je zadel mene in našo družino, javljam tem potom tužno vest, da je moja dragoljubljena soproga in mati dveh otrok gospa

FRANCES PLEŠE

ROJENA BURGAR

po daljšem bolehanju in trpljenju dne 25. avgusta mirno v Gospodu zaspala.

V dolžnost si štejemo v prvi vrsti izrekat lepo zahvalo Rt. Rev. Msgr. Healy-u, župniku katoliške cerkve v Rockville Center, L. I., ker ji je podaril zakramente za umirajočo in za opravljeno slovesno sv. mašo zadušnico. Lepa hvala tudi Father Metzgerju, župniku cerkve Presvete Trojice na Montrose Ave. v Brooklynu, ki je storil že dosti dobrega za naše katoliške Slovence v Brooklynu in ker je na pokopališču Presvete Trojice opravil zadnje verske obrede. Lepa hvala Rev. Kerubinu Begli, OFM., ker je na pokopališču pri odprtem grobu tako lepo govoril pokojnici v zadnji podrav in spomin in za darovano slovesno sv. mašo zadušnico na 8. cesti v New Yorku. Lepa hvala ženskem društvu Marije Pomagal, št. 164 KSKJ, ki se je korporativno pogreba udeležilo in darovalo svoji pokojni sestri krasen vnc v zadnji pozdrav ter v spomin kot svoji prvi predsednici. Iskrena hvala vsem številnim darovalcem vncov. Imena istih mi je nemogoče tukaj navesti, ker jih je bilo jako veliko. Lepa hvala vsem, ki so nam osebno izrazili svoje globoko sožalje, ter onim, ki so omilovanja vredno mojo soprogo v njeni enoletni težki bolezni hodili obiskovati in tolažiti.

Zdaj je že večni Stvarnik odzvel k Sebi tja, kjer ni več tuge, ne trpljenja. Zdal počiva v boljši in večni domovini v rajskem miru ter sreči, odkoder gotovo gleda in sre na svoja dva draga otroka, Antoinetto in Tommy-a, katere je vedno tako prisrčno ljubila. Pokojnico priporočam v molitve in blag spomin.

Zaljubljeni ostali:

Dr. M. J. Pleše, soprog.
Antoinette in Thomas, otroka.
Fanny Burgar, mati; Mollie in Marian sestrji; Anton, brat.
Brooklyn, N. Y., 13. septembra, 1930.

NAZNANILO IN ZAHVALA

Tužnih src javljam žalostno vest, da je dne 25. avgusta, večkrat previden s svetimi zakramenti za vedno zatisnil oči moj ljubljani mož, oziroma oče

JOHN HORVAT

Pogreb je bil dne 28. avgusta, katerega se je udeležila skoro vsa willardska naselbina. Sveto mašo zadušnico in vse pogrebne obrede so opravili naš domaći častiti gospod župnik Novak, zakar se jim najpristnejše zahvaljujemo. Še posebno se jim zahvalimo, ker so večkrat pokojnega na domu obiskali in ga tolažili.

Bodi tem potom izrečena naša najlepša zahvala društvu sv. Družine, št. 136 KSKJ za krasen vnc in v obliki križa in za tako lepo urejen sprevod. Hvala lepa tudi društvu Kmetovalce SNPJ, ki so se v tako lepem številu pogreba udeležili in s tem izkazali zadnjo čast pokojnemu, in za poklonitev tako krasnega venca.

Hvala vsem, ki ste pokojnega še v bolezni obiskovali in ga tolažili, kakor tudi vsem onim, ki ste prišli, ko je mrtev ležal in molili za pokoj njegove duše. Vence so darovali: Josip Klun, Josip Godec, John Rihtar, iz Minnesote; Anton Kranc, Ignac Česnik, družina Rakovec, družina Lesar, družina Zupancič, družina Backos. Vsem tem se prav lepo zahvaljujemo.

Se posebno pa se lepo zahvaljujemo onim, ki so darovali sv. maše. Vsem tem in za vse naj vam bo plačnik Bog, mi pa vse ohranimo v hvaležnem spominu. Pokojni John Horvat je bil rojen leta 1880, in sicer v vasi Kal, župnija Amburs, Jugoslavija. V stari domovini zapuščal dva brata in sestro, tukaj v Ameriki pa sestrčno.

Še enkrat vsem najlepša zahvala in vsem naj Bog tisočero povrne. Pokojnega priporočamo v molitve in blag spomin. Ne pozabni in tako ljubljani mož in oče, naj Ti bo lahka ameriška zemlja in počivaj v miru!

Ivana Horvat, soproga.
John, Joseph, Alojz, Rudolf, sinovi
Mary, omočena Klun, Johana, Helena, hčere
Joseph Klun, zet.

Willard, Wis., 14. septembra, 1930.

Mapa nam kaže potno linijo, katero sta podvzela francoska letalca Coste in Bellonte po Zedinjenih državah. Začela sta v New Yorku 15. sept. in se vrneta tja 10. oktobra.

LA SALLE SALLIES

Boost K. S. K. J. sports—augment the membership.

At the opening meeting of the Young Ladies' Sodality, which was held on Monday, Sept. 15, the following were elected officers for the ensuing year: President, Frances Jancar; secretary, Agnes Baznik; treasurer, Theresa Terrell. A business and social meeting was held. It was decided to hold a card and bunco party on Oct. 2 in the school hall for the benefit of the church.

Anna Scheuer is getting to be some golf expert. And how yet! Recently she won a prize at Jodie's golf course for low score. Jodie is known to be one of the most difficult courses in this vicinity, and we are justly proud that a Slovene carried off this prize. Congratulations, Anna.

Mr. and Mrs. Anthony Grdina Jr. entertained the Misses Frances Jancar and Agnes Baznik at a bridge party held at the Pryatel home in Oglesby, Ill. We just hate to admit it, but Frances Jancar and Anthony Grdina were paired off and they sure did pile up the high score. We're awfully sorry, Mitzi, but you see, luck was with them that night. Mrs. Grdina proved to be a very charming hostess.

While vacationing in this vicinity Tony Grdina and Mitzi played a few games of golf on Jodie's course. Needless to say, they did not leave us in their scores, but nevertheless we think they did pretty good.

Mr. and Mrs. John Klopick of Chicago are spending a week's vacation in their old home town. We do not doubt that their vacation is bringing back some very fond memories for both of them, as they were both popular young members of the Young People's Club before their marriage.

We wondered why Frank Hrovat was walking down the street with a heavenly smile on his face. We found out later that he was the proud daddy of a baby girl born Monday, Sept. 15, at St. Mary's Hospital. Congratulations!

"Pimppek" Pogacar, John Korenchan, John Sinkovec and "Pope" Papesh spent the week-end in La Salle. Yes, in La Salle again. We wonder if it is the ride down here that they enjoy, or is it some other attraction?

The girl with the red fandore, who was very prominent here last winter, paid us a flying visit, but made haste to return to Gary. We wondered what all the rush was about. I'll just bet that we are going to hear something pretty good real soon. What say, Josephine?

It is beginning to look like wedding bells will be ringing for Charles Stih and Theresa Blocki real soon. Anyway we can say that that is the inside dope and we can have someone corroborate that statement. More power to you, Charlie.

We wonder if Mary Kastigar received a letter from some ball player, from Joliet—anyway, she is walking around with a very dreamy look on her visage and bursting forth with the most heavenly smile. Is love that way, Mary?

The La Salle Pony Express semi-pro football team, which copied the Illinois Valley championship last year, is bursting forth with a lot of new players this year. Three Slovenes, mainstays from last year's eleven, will still grace this year's aggregation. They are Henry Lushina, Joseph Savnik and Dekroon of Ottawa. These boys were in the lime-light last year, and if more Slovenian players would participate we could team in this neck of the woods. We boast of having a Slovenian football are justly proud that these three players are classed among the best on the squad.

We have heard that Anna Gende expects to beat all the Sallies' time in a few years. We wonder just what she is referring to when she says she is going to beat our time. Let us in on this mystery, will you, Anna?

"Betty" Tomazin is keeping company more to herself lately and has broken away completely. We just wonder if that is going to mean something real soon. We are sure Betty wouldn't pull a quiet one over on us.

Mary Klopick, who lives way up on the North Side, never fails to attend a Sodality meeting, whereas some of the members who live only a few blocks away find it too far to go. We ought to contrive in some way in awarding a medal to Mary for her perfect attendance last year—probably will stimulate her in attending this year's meetings.

I just wonder if the Magician is really going to bring his story before the public. Let's hope that it will be real soon—we want something to set off the monotony of news items—so out with it. Life's little comedies bring forth many a smile to the readers of Our Page. Another thing, Mr. Magician, I think you are a trifle lax in performing your duty—that is, sending in your Magic Flashes. Do you know that they cause considerable comment over here?

Do you know, dear readers, the La Salle Sallies, formerly La Salle Glimpes, will have one candle on their cake pretty soon? Yes, 'tis true. It was on Oct. 22, 1929, that La Salle made her bow to the readers of Our Page. We'll have to celebrate.

I hope that "Bobo" sees this item and knows then that I am extremely happy that he has found something to keep himself out of mischief. All I hope is that I get a bid to the big event.

We have the Kidder back among us once again, but we wish that the Magician would keep up his magic flashes, as we have found out that a great many of the Sallies, including myself, enjoy your column immensely. "Le tako narej!"

S. B. Cyril of Ely. Welcome to our ranks, S. B. Am certainly glad that Minnesota has finally awakened and that the state of Pennsylvania will follow suit.

The Kiever Kid claims she saw we

PEEPING PREPS

By The Spy

The biggest day in the sports world this year closed Saturday with a new leader in the National League pennant race, a new professional golf champion and victory for the United States in the first leg of the America's cup race.

The Cardinals took the National lead, with Brooklyn .002 points behind and the Cubs in third place.

Johnny Doe won the tennis championship.

Tommy Armour won the P. G. A. title, and last, but not least, the Enterprise winning four consecutive races, thus retaining the championship for another year.

We were under the impression that Buster's depression and lack of spirit was due to his operation, but since a little blond's return on Ontario Ave. the gloom and depression has changed to grins and smiles.

Sally, make up your mind, is it Carrie or is it Jean?

Nary a Sunday passes when something of interest does not occur at Sheboygan.

This Sunday being the 25th wedding anniversary of Mr. and Mrs. Frank Skinner, the day started with a revived marriage ceremony at the SS. Cyril and Methodius' Church at 9:15 a. m. After the ceremony they gathered at the church hall, where dinner was served to the bridal party. In the evening a repast such as was marvelous to behold was served to 300 guests.

Each guest upon arrival was presented with a silver leaf as boutonniere.

The waitresses, cooks, including the hostesses, were all members of the Zveza, Queen of May, and Christian Mothers' Sodality, of which Mrs. Skinner is also a member.

Mr. and Mrs. Skinner were the recipients of numerous gifts, including several purses of silver, in reality showing the honor and esteem in which this family is regarded.

Stanza seems to have accused everyone but the original individual who is responsible for this column. It is obvious that this time her woman's intuition has failed her.

Antoinette Retell and Mary Zore and Rhineland. Three in a berth! How did you manage it?

Here in Sheboygan you find something extraordinary in the three charming Fale sisters. Mary, Evangeline and Anna, the inseparable trio. Wherever you go or wherever you look you can always find these three sisters together with their ready wit and smiles.

While strolling in Fountain Park I accidentally stumbled upon Angela, who, being married for some time, still has that dreamy look of happiness on her pretty countenance. There's an example of perfect wedded life.

One of the most popular of men we have here in Sheboygan is the modern Jacob Prester, who can be depended upon in any emergency and one of the most valuable employees of the Panzer Lumber Co.

Since their dance hall is under new management, the Fludnick girls have fled into obscurity. Come on, girls, snap out of it and give us boys a chance to get a peep at you again.

Mr. and Mrs. Korach and children were week-end visitors of Mrs. Martin Zore. The former's residence being Milwaukee, Wis.

It wouldn't be a bit surprising if John Cerpeck moved to Waukegan or Miss J. moved her valise to Sheboygan. Really, John, it would be cheaper and better in the long run.

Mary Zore has been eluding my observation, but now I am asking why she has ceased her weekly motor trips to Manitowish? Is it because the magnet that drew you has left for an indefinite business trip?

Lost! A neighbor! On Georgia Ave. In Ronnie's neighborhood! Finders keepers, Ronnie!

Though meat markets are within a radius of two blocks in her vicinity, a certain brunet drives all the way to the Suscha meat market. Being curious, I followed her and found the reason to be the smile of Charles. Weisse, the ready wit of Kaker and the teasing personality of Tony Fale.

We wonder whatever became of Elsie Margola. No one sees or hears of her anymore.

My secret correspondent informs me that "Bib" Slana made no impression on our fair Margaret P. Better luck next time, "Bib."

The Kiever Kid, with her eloquent knack of writing really ought to sign a contract with "Henry George" and his one-minute dramas. This is not to be taken as a satirical remark, but rather a compliment.

Two of our Slovenian girls, Selma and Donny Kakez, had quite a time finding their way through the rooms and corridors of the high school. They certainly realized that it is quite some difference from grade school.

The Jolly Sewing Club tendered the Mrs. A. Fischer on Sept. 13, Saturday, with a surprise in form of a shower, which to Mrs. A. Fischer it certainly was.

SEND IN THAT NEWS ITEM!

Waukegan—I did arrive very late—and then contradicted herself by saying that her bus had to leave early. What am I to believe now?

Oh, Mr. Spy! How could you! I happen to know that the Booster is neither knock-kneed or bowlegged and that he would make a very pretty picture in his shorts.

The Booster does know who La Salle is. Sh-sh-h.

OUR PAGE

617 St. Clair Ave., Cleveland, O.

PUEBLO, COLO.

By Jerry A. Kilias Jr.

Baseball in Pueblo was revived in one of the most exciting games of the season, when the Red Ramblers defeated the Pueblo Veterans, by a score of 8 to 5, on the Eller grounds Sunday afternoon, Sept. 14.

The Slovenes of Pueblo are still interested in baseball and are willing to back their younger set with their "chip-ins" and in their lodges, according to the capacity crowd that witnessed the ordeal Sunday afternoon.

For the past five years no baseball has been played among the younger Slovenes in Pueblo. This year a group of young men organized a baseball club. This club, under the name of Red Ramblers, challenged every other semi-pro team in the city. At the end of the season this year the Ramblers are leading their opposing contenders with 29 wins and 4 losses.

Recent rumors state that the Ramblers are making tentative plans for the 1931 baseball season. Nearly all the players of the team are members of the K. S. K. J. It is a suggestion that they go to the St. Joseph's Lodge No. 7 K. S. K. J. to make arrangements to play under the K. S. K. J. name next year.

The box score of the Sept. 1 game is:										
Veterans	AB	R	H	P	O	A	E			
Barney, 2b	5	2	2	2	3	0				
Yersin, lf	4	0	2	2	0	1				
Mishmash, 3b	3	0	0	0	0	0				
L. Perse, 3b	1	1	1	0	0	0				
Bradich, cf	4	0	1	4	0	1				
Z. Pechek, lb	4	0	2	8	0	0				
Prosen, ss	4	0	1	4	0	0				
Kochevar, rf	3	0	1	2	0	1				
Massar, c	1	1	0	5	2	0				
J. Perko, c	2	0	0	3	0	0				
Ovecka, p	2	0	0	0	0	0				
A. Perse, p	1	1	1	0	0	0				
P. Perse, p	0	0	0	0	0	0				
Mramor	1	0	0	0	0	0				
Totals	35	5	11	27	9	3				

Rambles										
F. Pechek, ss-3b	4	2	2	1	1	2				
Miklich, lb	4	1	1	7	1	1				
C. Pechek, c	4	1	2	8	2	0				
Mohorich, cf	3	0	0	2	0	0				
Papish, 2b	4	0	0	2	1	3				
Pugel, 3b-ss	3	0	1	1	2	0				
Kosak, rf	2	1	1	1	0	0				
H. Pechek, lf	4	2	1	2	0	0				
Mikatic, p	3	1	1	0	2	0				
Totals	31	8	9	24	9	6				

Three-base hit—F. Pechek. Two-base hits—Barney 2, L. Perse, Bradich. Stolen bases—Massar, C. Pechek 2, Kosak, H. Pechek. Sacrifice hits—Miklich 2, Papish, Yersin. Double play—F. Pechek to Papish to Miklich. Bases on balls—Off Mikatic 1, off Ovecka 3, off P. Perse 2. Hit by pitcher—By Mikatic (Kochevar). Struck out—By Mikatic 8, by Ovecka 1, by A. Perse 2, by P. Perse 1. Umpires—F. Perko, J. Perko, Hisha and Chorak. Scorekeeper—Bozich.										
Veterans	0	0	1	0	1	0	3	0	5	
Rambles	1	0	1	0	3	0	3	0	8	

CONTRIBUTE TO OUR PAGE

BITS ABOUT ELY
By K. P.

We just got our typewriting finger loosened up and are ready to come to the defense of Ely, yes, even its black and white cows (the ones with the bells on). They do us a good favor now and then. One hardware store had a radio going full blast out on the sidewalk. One of these black and white cows with a bell on came meandering up the street and suddenly took a violent disliking for that particular melody that was being broadcast, so she sedately walked up to the radio and, after glaring at it for awhile, took the dial in her mouth and the melody was suddenly changed to one of Rudy Vale's crooning love songs. The tune probably pleased her, for she continued on her way to the sylvan fields.

S. B. Cyril writes that he found quite a number of "Eskimos" here. What in the world do you mean, please?

And before our typing finger gets tightened up again, we all want you all to know that we all find something in every issue of Our Page that tickles our funny bone. Why, we even sympathize with the Booster, who is going to appear in shorts at the bowling tournament. We are rather following up the life history of a few prominent people down your way, such as Kompare, Bidda, Jancar, Terselic and a few others. We figure that it will help us in our detective work, which we aim to take up in our old age.

Sometimes as we sit before a camp fire of an evening we discuss freely what we imagine our favorite reporters—La Salle, Gee Dee, The Boosters, Chipso and The Spy—look like. We were somewhat shy of speaking about the Magician at first, but as said only nice things of him, as of all the rest, we conquered our shyness and so far he has not visited us with his wrath.

S. B. Cyril writes that he bets we can not tell him what the initials S. B. stand for; why, Silly Boy, the whole world knows they stand for "Smith Brothers" and that is synonymous with cough drops. If we are wrong, which we doubt, we shall hear from you.

BOOST K. S. K. J. SPORTS!

WAUKEGAN SIDELIGHTS
By Wauko

Heard at the game two Sundays ago: "Let's see you yet another hit, Umek, you're only batting .900."

Wauko wonders what will be done in the line of sports this fall season. Will the Mother of God parish again be in the limelight? With the fall weather slowly setting in, it wouldn't be a bad idea to start talking about the program. Let's make Waukegan the Midwest K. S. K. J. sport center!

Malo več drugič!

SEND IN THAT NEWS ITEM!

OPPORTUNITY AND A CHALLENGE

To the correspondents of Our Page: Three offers to everyone at the present time, as well as in the future—an opportunity on the one hand and a challenge on the other.

The Opportunity We have just entered upon the most promising four months' period in the year. The most successful convention over, everyone is in the spirit of doing things. We carry with renewed vigor, to the great array of readers, a bigger and better two-page English section, beginning the first of the year. We have a bright future staring us right in the face, we can look to the future with confidence, there will be no putting off of your news items till the next week, because of the lack of space. Our Page brings to you every week important happenings of what is going on in the world about you. It is your own newspaper—clean, interesting, easy to understand.

The Challenge Why not start in sending in your news items right now? No need any longer to delay—it is your newspaper. Perhaps you are one of the hundreds of thousands who have made up their mind to get this treasure, which is within reach of all. Right now is the time to do it, you owe it to yourself, also to the good readers of Our Page—it deals with tops in which you yourself are interested. To which class do you belong? There are some men who are constantly discounting their own abilities. No matter what you give them to do, their fear of failure affects their accomplishments. There are others who will accomplish anything they believe in. They can do whatever they believe they can do. The fact is that success comes through a proper understanding of our powers and talents, and a belief in our ability to use them. Confidence is the spark which vitalizes them into action. Great achievements are accomplished by co-operation. Let us all resolve now to become better correspondents, truer and more loyal.

Here is an opportunity and a challenge, the suggestion of which alone should assemble the best efforts of everyone toward the objectives which are held for the rest of this year, and the year to come.

Yours fraternally,
Peter Culig Jr.,
President St. Joseph's Lodge No. 7,
Pueblo, Colo.

LORAIN, O.

School days are here again, and so our Lorain Slovenian youth has returned to school and others are preparing to do so. Those seeking education at colleges, universities, etc., are:

Joseph Svetec at Western Reserve, Cleveland, where he is classed as a senior this year in the Law School.

Victor Virant returned to Our Lady of the Lake Seminary, Cleveland.

Frank Ursic is planning to enter Notre Dame at Indiana as a freshman.

Vida Kumse will continue her studies at Kent Normal College at Kent, O., after a brief vacation of only one month.

John Virant also returned to school to continue his study of medicine at St. Louis, Mo.

Louis Balant will attend Ohio State University, Columbus, O.

Theresa Perusek, graduate of Kent Normal College this June, is a member of the faculty at St. Boniface's School at Cleveland, O.

Our Slovenian city councilman, Leo B. Virant, according to the latest, is now a full fledged lawyer. Extend him our heartfelt wishes and congratulations.

Now that fall is here once again and we are obliged to spend more time indoors, the Young Ladies' Sodality has quite a program outlined for the season. The first entertainment will be a card party, which is to be held at the Slovenian National Home on Sunday, Sept. 28. Various games will be played and prizes shall be given for the highest scores. The girls have a very nice door prize ready. A delicious lunch shall be served following the contests by the hostesses. Among other eatables "potica," baked by the girls themselves, will be on the menu. A cordial invitation is extended to all. Pretty near forgot that our accordionist, Jack Tomazic, and banjo player, Johnnie Tomic, will help to make it a perfect evening with their music.

Keep thy shop and thy shop will keep thee—Franklin.

BITS
By Winnie

What has happened to the "Nuyawker"? We never found out who he was and now he has deserted us entirely. Come on, Nuyawker, take off your mask and show us who you are. Maybe we know you, after all.

"Our Hall" is being painted and put in fine shape for the strenuous season which is before us. The dances, bowling clubs and singing clubs will soon have the hall in full swing. Let's make this year the best yet!

Glad Kiever Kid noticed our last insignificant strip. Didn't think anyone saw it. In the future we will keep you well informed of Brooklyn's doings.

"Happy days are here again." That's what the lucky ones who are going to school are singing. Now, I wonder? The Golden Rule days of ours are over. But wouldn't we give anything to be seated behind a high desk, throwing spitballs at Johnny and pulling Mary's pigtail, whispering and eating behind teacher's back? Boy, those were the days! What about it, readers?

You'll hear from us again in an early issue, meanwhile don't take any wooden nickels.

Nothing endures but personal qualities—Walt Whitman.

THE TWINS

Station T-W-I-N-S broadcasting its weekly news from Waukegan and North Chicago.

Two of our pioneer American Slovenes were taken by death during the past week. Mrs. Anna Repa, a member of St. Mary's Society No. 28, and Mr. Frank Petkovsek of the St. Joseph's Society No. 53.

Besides many out-of-town relatives of the families, the Rev. Father Plevnik, Mr. Joseph Zalar and Mr. Gospodarich of Joliet were present; also Mr. Seliakar, Mr. Mike Artach and Mr. and Mrs. Gosar came from Willard, Wis.

On account of the death of Mr. Frank Petkovsek, who was treasurer of the bowling club, the opening of the alleys has been postponed to the following week. Details will be given to you in the net issue. Sorry to disappoint you. Or did we?

The Misses Marie Opeka, Frances Lesnjak, Jean Cesnovar and Frances Pozes were seen playing golf at the Cinderella miniature course. Wow! What players!

The jinx certainly has been visiting us this past week. Joe Grampovcnik, one of the K. S. K. J. friends, was injured, the result being his landing in a hospital.

Miss Frances Barle, who became the bride of Mr. John Hart Sunday, was entertained at a lovely shower given at her home on Wednesday, Sept. 7. She was the happy recipient of many beautiful gifts. We wish you a long and happy wedded life.

Frank Opeka, president-elect of the K. S. K. J., accompanied by Anthony Grdina and John Zulich, present officers of the organization, made a trip to Kansas City on official business for the national order. They were gone several days.

Miss Mildred Bencina was a Chicago visitor last week. She was staying with relatives.

Waukegan seems to be having a hard time identifying the Twins. So far no one accused the right two, although one of us has been named several times, but always with the wrong partner. You have another guess coming.

JOLIET NEWS
By Cheerie Cheerie

Over 3,250 students have enrolled at the Joliet Township High School for the fall term. The school has 141 teachers, the latest addition being Douglas R. "Gag" Mills, the new football coach and former football player at the University of Illinois.

Indoor baseball has gotten "hot" in Joliet. Never were there so many teams organized and playing the softball game at twilight and Sundays as at the present time. A great number of our Slovenes participate in the indoor games and some are classed with the best.

Did you know that—"Toots" and "Chick" Kuzma have two charming sisters, Mayme and Elizabeth?

In a recent popularity contest for "hello" girls, Mae Vessel won first place?

Rose Gregorich is also a "hello" girl?

Louise Nasenberry has the poise of a queen?

Heleen Mutz and Anne Kramerich would make a good ad for Pepsodent toothpaste?

Dame Rumor has it that Johnnie Azman and Christine Pruss are to take the fatal step. How about it, Johnnie?

Just recently the engagement of Mary Russ and Rudolph Pruss was announced? The marriage will be solemnized Oct. 1.

Mary Plut and Edward "Shmelts" Skoff are also engaged?

Have just discovered that the classy looking young man who drives about town with a Buick sedan is none other than Anthony Kramerich. Don't crowd, girls.

Do you remember way back when "Sparky" Mutz was the "mib" champ of Joliet?

Can you imagine the Bauer twins without Lucy Zivetz?

Y. L. S. NOTICE
Chicago, Ill.

Dear Sodality: It is now ten years since the first members were initiated into the Blessed Virgin Sodality. These were ten long and arduous years. Full of hard work for some, yet easy and selfish for others. We had no by-laws and hard set rules, only those general ones of all B. V. M. Sodalities, which (the Lord only knows

